

MEĐUNARODNI STANDARD FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA 3

Poslovna spajanja

Cilj

1. Cilj ovog MSFI-ja je povećati relevantnost, pouzdanost i usporedivost informacija koje izvještajni subjekt iznosi u svojim financijskim izvještajima o *poslovnom spajanju* i njegovim učincima. Da bi to bilo moguće postići, ovaj MSFI utvrđuje načela i zahtjeve koji se odnose na način na koji *stjecatelj*:
 - a) u svojim financijskim izvještajima priznaje i vrednuje *utvrdivu* stečenu imovinu, preuzete obveze i *nekontrolirajući interes* u *stečeniku*
 - b) priznaje i vrednuje *goodwill* ostvaren poslovnim spajanjem ili dobit ostvarenu kupnjom po cijeni nižoj od tržišne i
 - c) određuje informacije koje će objaviti kako bi korisnicima financijskih izvještaja omogućio da ocijene prirodu i financijske učinke poslovnog spajanja.

Djelokrug

2. Ovaj MSFI se primjenjuje na transakciju ili neki drugi događaj koji ispunjava definiciju poslovnog spajanja. Ovaj MSFI se ne odnosi na:
 - a) udruživanje u zajednički pothvat
 - b) stjecanje neke imovine ili grupe imovine koja nije *poslovna djelatnost*. U tom slučaju stjecatelj je dužan prepoznati i priznati stečenu pojedinačnu imovinu (uključujući imovinu koja udovoljava definiciji i kriterijima priznavanja kao *ne-materijalna imovina* iz MRS-a 38 - *Nematerijalna imovina*) i preuzete obveze. Troškovi grupe se raspoređuju na pojedinačnu utvrdivu imovinu i obveze na temelju njihove relativne fer vrijednosti na datum kupnje. Takvom transakcijom ili događajem ne nastaje goodwill.
 - c) poslovna spajanja subjekata ili poslovanja pod zajedničkom kontrolom (povezane upute za primjenu su navedene u točkama B1.-B4.)

Prepoznavanje poslovnog spajanja

3. Subjekt utvrđuje da li je neka transakcija ili neki događaj poslovno spajanje primjenjujući definiciju iz ovoga MSFI-ja, koja zahtijeva da stečena imovina i preuzete obveze sačinjavaju poslovnu djelatnost. Ako stečena imovina nije poslovna djelatnost, izvještajni subjekt je dužan transakciju ili događaj obračunati kao stjecanje imovine. Upute za prepoznavanje poslovnog spajanja i definicija poslovne djelatnosti su navedeni u točkama B5.-B12.

Metoda stjecanja

4. Subjekt je svako poslovno spajanje dužan obračunati primjenom metode stjecanja.

5. Primjena metode stjecanja nalaže:
 - a) identificiranje stjecatelja
 - b) određivanje datuma stjecanja
 - c) priznavanje i vrednovanje stečene utvrdive imovine, preuzetih obveza i nekontrolirajućeg interesa u stečeniku te
 - d) priznavanje i vrednovanje goodwilla ili dobiti ostvarene kupnjom po cijeni nižoj od tržišne.

Identificiranje stjecatelja

6. U svakom poslovnom spajanju, jedan subjekt koji se udružuje određuje se kao stjecatelj.
7. Za određivanje stjecatelja - subjekta koji dobiva *kontrolu* nad stečenikom se primjenjuju upute iz MRS-a 27 - *Konsolidirani i odvojeni financijski izvještaji*. Ako je došlo do poslovnog spajanja, ali primjenom uputa iz MRS-a 27 nije moguće jasno odrediti koji je od subjekata koji se udružuju stjecatelj, prilikom određivanja stjecatelja se razmatraju i čimbenici iz točaka B14.-B18.

Određivanje datuma stjecanja

8. Datum stjecanja određuje stjecatelj, a to je datum na koji je stekao kontrolu nad stečenikom.
9. Datum na koji stjecatelj dobiva kontrolu nad stečenikom je u pravilu datum na koji stjecatelj zakonito prenosi naknadu za stjecanje, stječe imovinu i preuzima obveze stečenika - zaključni datum. Međutim, stjecatelj može steći kontrolu na datum prije ili nakon zaključnog datuma. Primjerice, datum stjecanja prethodi zaključnom datumu ako je pisanim ugovorom predviđeno da stjecatelj stječe kontrolu nad stečenikom na neki datum prije zaključnog datuma. Kod utvrđivanja datuma stjecanja, stjecatelj je dužan razmotriti sve relevantne činjenice i okolnosti.

Priznavanje i vrednovanje utvrdive stečene imovine, utvrdivih preuzetih obveza i eventualnih nekontrolirajućih interesa u stečeniku

Načelo priznavanja

10. Stjecatelj je dužan na datum stjecanja priznati, odvojeno od goodwilla, utvrdivu stečenu imovinu, utvrdive preuzete obveze i svaki nekontrolirajući interes u stečeniku. Na priznavanje utvrdive stečene imovine i utvrdivih preuzetih obveza se primjenjuju uvjeti iz točke 11. i 12.

Uvjeti priznavanja

11. Da bi ispunili uvjete priznavanja primjenom metode stjecanja, utvrdiva stečena imovina i utvrdive stečene obveze moraju na datum stjecanja udovoljiti definicijama imovine i obveza iz „Okvira za sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja”.

Primjerice, troškovi koje stjecatelj očekuje u budućnosti, ali koji se ne moraju nužno pojaviti da bi proveo plan napuštanja određene djelatnosti stečenika ili raskinuo radni odnos sa zaposlenima stečenika ili ih premjestio, nisu obveze na datum stjecanja. Prema tome, stjecatelj te troškove ne priznaje u sklopu primjene metode stjecanja, već ih umjesto toga u svojim financijskim izvještajima nakon spajanja priznaje u skladu s ostalim MSFI-jevima.

12. Nadalje, kako bi ispunili uvjete za priznavanje u sklopu primjene metode stjecanja, utvrdiva stečena imovina i utvrdive preuzete obveze moraju biti dijelom onoga što su stjecatelj i stečenik (ili njegovi bivši *vlasnici*) razmijenili u transakciji poslovnog spajanja, a ne rezultat odvojenih transakcija. Kako bi odredio koju imovinu je stekao i koje obveze preuzeo u zamjenu za stečenika te koja imovina, odnosno koje obveze su rezultat odvojenih transakcija koje treba obračunati u skladu s njihovom prirodom i primjenjivim MSFI-jevima, stjecatelj je dužan postupiti u skladu s uputama iz točke 51.-53.
13. Uslijed primjene tih načela i uvjeta priznavanja, moguće je da kod stjecatelja dođe do priznavanja određene imovine i određenih obveza koje stečenik ranije u svojim financijskim izvještajima nije priznao kao imovinu i obveze. Primjerice, stjecatelj priznaje stečenu utvrdivu nematerijalnu imovinu, kao što je ime marke (brand), patent ili odnos s nekim klijentom koji stečenik u svojim financijskim izvještajima nije priznao kao imovinu jer ih je razvio interno i s njima povezane troškove knjižio na teret rashoda.
14. U točkama B28.–B40. su navedene upute za priznavanje poslovnih najмова i nematerijalne imovine. U točkama 22.-28. su navedene vrste utvrdive nematerijalne imovine i utvrdivih obveza koje obuhvaćaju stavke za koje su u ovome MSFI-ju predviđene ograničene iznimke u primjeni načela i uvjeta priznavanja.

Klasificiranje ili označavanje utvrdive stečene imovine i utvrdivih preuzetih obveza iz poslovnog spajanja

15. **Na datum stjecanja, stjecatelj je dužan utvrdivu stečenu imovinu i utvrdive preuzete obveze razvrstati ili označiti na način koji je neophodan kako bi kasnije primijenio druge MSFI-jeve. Stjecatelj je klasifikaciju, odnosno označavanje dužan provesti na temelju ugovornih uvjeta, gospodarskih uvjeta, svojih poslovnih ili računovodstvenih politika te drugih relevantnih uvjeta koji postoje na datum stjecanja.**
16. U nekim situacijama MSFI-jevi predviđaju različit način obračunavanja ovisno o načinu na koji subjekt razvrstava ili označava određeno sredstvo ili određenu obvezu. Primjeri klasifikacije ili označavanja koje je stjecatelj dužan provesti na temelju relevantnih uvjeta koji postoje na datum stjecanja uključuju, ali nisu ograničeni na:
 - a) razvrstavanje određene financijske imovine i određenih financijskih obveza u financijsku imovinu, odnosno financijske obveze koje se vode po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak ili financijsku imovinu raspoloživu za prodaju ili u posjedu do dospjeća, sukladno MRS-u 39 - *Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje*

- b) označavanje izvedenog instrumenta kao zaštitnog instrumenta sukladno MRS-u 39 i
 - c) procjenjivanje da li ugrađenu izvedenicu treba odvojiti od osnovnog ugovora sukladno MRS-u 39 (što je pitanje „klasifikacije”, budući da se u ovome MSFI-ju rabi taj izraz).
17. Ovaj MSFI predviđa dvije iznimke od načela iz točke 15.:
- a) klasifikaciju ugovora o najmu bilo kao poslovni najam ili financijski najam sukladno MRS-u 17 - *Najmovi* i
 - b) klasifikaciju ugovora o osiguranju sukladno MSFI-ju 4 - *Ugovori o osiguranju*. Stjecatelj je ove ugovore dužan klasificirati na temelju ugovornih uvjeta i drugih čimbenika na početku ugovora (ili, ako uvjeti ugovora nisu izmijenjeni na način da bi promijenili njihovu klasifikaciju, na datum izmjene, koji može biti datum stjecanja).

Načelo mjerenja

18. **Stjecatelj je utvrdivu stečenu imovinu i utvrdive preuzete obveze dužan mjeriti po njihovim fer vrijednostima na datum stjecanja.**
19. Za svako poslovno spajanje, stjecatelj je dužan svaki nekontrolirajući interes u stečeniku mjeriti ili po fer vrijednosti, ili u visini udjela u utvrdivoj neto imovini stečenika razmjerno svom nekontrolirajućem interesu.
20. Točke B41.-B45. sadrže upute za mjerenje fer vrijednosti određene utvrdive imovine i nekontrolirajućeg interesa u stečeniku. U točkama 24.-31. su navedene vrste utvrdive imovine i utvrdivih obveza koje uključuju stavke za koje ovaj MSFI predviđa ograničene iznimke u primjeni načela mjerenja.

Iznimke u primjeni načela priznavanja ili mjerenja

21. Ovaj MSFI predviđa ograničene iznimke u primjeni načela priznavanja i mjerenja. U točkama 22.-31. su navedene i konkretne stavke za koje su iznimke predviđene, i priroda iznimaka. Stjecatelj je te stavke dužan obračunati primjenom zahtjeva iz točke 22.-31., što ima za posljedicu:
- a) priznavanje nekih stavki ili primjenom dodatnih uvjeta priznavanja osim onih u točki 11. i 12., ili primjenu zahtjeva drugih MSFI-jeva s rezultatima koji se razlikuju od onih dobivenih primjenom ovog načela i ovih uvjeta priznavanja.
 - b) mjerenje stavki u iznosu koji nije fer vrijednost stavke na datum stjecanja.

Iznimka od načela priznavanja

Nepredviđene obveze

22. MRS 37 - *Rezerviranja, nepredviđene obveze i nepredviđena imovina* definira nepredviđenu obvezu kao:
- a) moguću obvezu koja proizlazi iz prošlih događaja i čije će postojanje biti potvrđeno samo nastankom ili izostankom jednog ili više neizvjesnih budućih događaja koji nisu u cijelosti pod kontrolom subjekta, ili
 - b) sadašnju obvezu koja proizlazi iz prošlih događaja, ali nije priznata jer:

- i. nije vjerojatno da će podmirenje obveze zahtijevati odljev resursa koji utjevljuju ekonomske koristi, ili
 - ii. iznos obveze nije moguće dovoljno pouzdano izmjeriti.
23. Spomenuti zahtjevi iz MRS-a 37 ne primjenjuju se kod određivanja koje obveze treba priznati na datum stjecanja. Umjesto toga, stjecatelj je dužan na datum stjecanja priznati nepredviđenu obvezu preuzetu poslovnim spajanjem ako je ona sadašnja obveza koja proizlazi iz prošlih događaja i čije će postojanje biti potvrđeno samo nastankom ili izostankom jednog ili više neizvjesnih budućih događaja te ako je njenu fer vrijednost moguće pouzdano izmjeriti. Prema tome, suprotno MRS-u 37, stjecatelj priznaje nepredviđenu obvezu preuzetu poslovnim spajanjem na datum spajanja čak i ako nije vjerojatno da će podmirenje obveze zahtijevati odljev resursa koji utjevljuju ekonomske koristi. Točka 56. sadrži upute o kasnijem načinu obračunavanja nepredviđenih obveza.

Iznimke od načela i priznavanja, i mjerenja

Porezi na dobit

24. Stjecatelj je odgođeno porezno sredstvo proizašlo iz imovine stečene poslovnim spajanjem ili odgođenu poreznu obvezu preuzetu poslovnim spajanjem dužan priznati i mjeriti sukladno MRS-u 12 - *Porezi na dobit*.
25. Stjecatelj je dužan potencijalne porezne učinke privremenih razlika i poreza prenesenih u iduće razdoblje oporezivanja kod stečenika koji postoje na datum stjecanja ili su posljedica stjecanja obračunati u skladu s MRS-om 12.

Primanja zaposlenih

26. Stjecatelj je dužan obvezu ili sredstvo, ako postoji, koje se odnosi na sporazume o primanjima zaposlenih priznati sukladno MRS-u 19 - *Primanja zaposlenih*.

Imovina s naslova obeštećenja

27. Prodavatelj u poslovnom spajanju može ugovorno obešteti stjecatelja temeljem ishoda nepredviđenog ili neizvjesnog događaja povezanog s određenim sredstvom ili određenom obvezom ili njegovim, odnosno njezinim dijelom. Primjerice, prodavatelj može obešteti stjecatelja za gubitke iznad određenog iznosa temeljem obveze koja proizlazi iz određenog nepredviđenog događaja; drugim riječima, prodavatelj će jamčiti da stjecateljeva obveza neće premašiti određeni iznos. Slijedom toga, stjecatelj dobiva sredstvo s naslova obeštećenja. Stjecatelj je sredstvo s naslova obeštećenja dužan priznati istovremeno s priznavanjem stavke koja je predmetom obeštećenja i po istoj osnovi mjerenja kao i stavku koja je predmet obeštećenja, u skladu s potrebom za knjiženjem ispravka vrijednosti zbog nenaplativih iznosa. Prema tome, ako se obeštećenje odnosi na neko sredstvo ili neku obvezu priznatu na datum stjecanja i mjerenu po fer vrijednosti na datum stjecanja, stjecatelj je dužan sredstvo s naslova obeštećenja priznati na datum stjecanja po njegovoj fer vrijednosti na datum stjecanja. Kod sredstva s naslova obeštećenja mjenog po fer vrijednosti, učinci neizvjesnosti koja se odnosi na buduće novčane tokove se zbog razmatranja naplativosti

uključuju u određivanje fer vrijednosti, te zaseban ispravak vrijednosti nije neophodan (s tim povezane upute za primjenu su navedene u točki B41.).

28. U nekim okolnostima se obeštećenje može odnositi na sredstvo ili obvezu koja je iznimka od načela priznavanja ili mjerenja. Primjerice, obeštećenje se može odnositi na nepredviđenu obvezu koja nije priznata na datum stjecanja jer na taj datum njenu fer vrijednost nije moguće pouzdano izmjeriti. S druge strane, obeštećenje se može odnositi na sredstvo ili obvezu koja je, primjerice, proizašla iz nekih primitaka zaposlenog mjereno, odnosno mjerenu po vrijednosti koja nije fer vrijednost na datum stjecanja. U tim okolnostima, sredstvo s naslova obeštećenja se priznaje i vrednuje koristeći pretpostavke koje su konzistentne s onima korištenima u vrednovanju stavke koja je predmetom obeštećenja, uz procjenu uprave o naplativosti sredstva s naslova obeštećenja i eventualnih ugovornih ograničenja samog iznosa obeštećenja. Točka 57. sadrži upute o kasnijem načinu obračunavanja imovine s naslova obeštećenja.

Iznimke od načela mjerenja

Ponovno stečena prava

29. Stjecatelj je dužan vrijednost ponovno stečenog prava priznati kao nematerijalno sredstvo na temelju preostalog razdoblja predmetnog ugovora bez obzira na to da li bi tržišni sudionici potencijalno obnavljanje ugovora uzeli u obzir prilikom određivanja njegove fer vrijednosti ili ne. Točke B35. i B.36 sadrže s tim povezane upute za primjenu.

Dodjela isplata s temelja dionica

30. Stjecatelj je dužan obvezu ili vlasnički instrument koji se odnosi na zamjenu isplata s temelja dionica koje je dodijelio stečenik isplatama s temelja dionica koje dodjeljuje stjecatelj mjeriti u skladu s metodom iz MSFI-ja 2 - *Isplate s temelja dionica*. (U tom MSFI-ju se rezultat te metode naziva „tržišno utemeljeni pokazatelj” dodjele.).

Imovina namijenjena prodaji

31. Stjecatelj je stečenu dugotrajnu imovinu (ili skupinu za otuđenje) klasificiranu na datum stjecanja sukladno MSFI-ju 5 - *Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja* kao namijenjenu prodaji mjeriti po fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje sukladno točkama 15.-18. MSFI-ja 5.

Priznavanje i mjerenje goodwilla ili dobiti iz povoljne kupnje

32. Stjecatelj je dužan priznati goodwill na datum stjecanja kao razliku iznosa pod (a) iznad iznosa pod (b):
- a) ukupnog iznosa
 - i. prenesene naknade za stjecanje mjerene u skladu s ovim MSFI-jem, što općenito nalaže mjerenje po fer vrijednost na datum stjecanja (v. t. 37.)
 - ii. eventualnog nekontrolirajućeg interesa u stečeniku mjenjenog u skladu s ovim MSFI-jem i

- iii. kod poslovnog spajanja u fazama (v. t. 41. i 42.), fer vrijednosti na datum stjecanja vlasničkog udjela koji je stjecatelj prethodno imao u stečeniku
 - b) neto iznosa na datum stjecanja utvrdive stečene imovine i utvrdivih preuzetih obveza mjenjenih sukladno ovome MSFI-ju.
33. U poslovnom spajanju u kojem stjecatelj i stečenik (ili njegovi prethodni vlasnici) razmjenjuju samo vlasničke udjele, moguće je da fer vrijednost vlasničkog udjela stečenika na datum stjecanja bude pouzdanije mjerljiva od fer vrijednosti vlasničkih udjela stečenika na datum stjecanja. Ako je tako, stjecatelj je dužan utvrditi iznos goodwilla koristeći fer vrijednost na datum stjecanja vlasničkih udjela stečenika umjesto fer vrijednosti prenesenih vlasničkih udjela na datum stjecanja. Da bi utvrdio iznos goodwilla u poslovnom spajanju u kojem nema prijenosa naknade, stjecatelj je dužan koristiti fer vrijednost stjecateljevog udjela u stečeniku utvrđenu jednom od metoda procjene vrijednosti umjesto fer vrijednosti na datum stjecanja prenesene naknade (t. 32.a)i)). Točke B46.-49. sadrže s tim povezane upute za primjenu.

Povoljna kupnja

34. Povremeno će stjecatelj ostvariti povoljnu kupnju, a to je poslovno spajanje u kojem iznos iz točke 32.b) premašuje zbroj iznosa navedenih u točki 32.a). Ako taj višak ostane nakon primjene zahtjeva iz točke 36., stjecatelj je dužan dobiti dobivenu kao rezultat priznati u dobit ili gubitak na datum stjecanja. Ta dobit pripada stjecatelju.
35. Do povoljne kupnje može doći primjerice i poslovnim spajanjem koje je prisilna prodaja i u kojem prodavatelj djeluje pod prisilom. No, iznimke od priznavanja ili mjerenja određenih stavki opisanih u točkama 22.-31. također mogu rezultirati priznavanjem dobiti (ili promjenom iznosa priznate dobiti) s naslova povoljne kupnje.
36. Prije priznavanja dobiti s naslova povoljne kupnje, stjecatelj je dužan ponovno provjeriti da li je pravilno utvrdio svu stečenu imovinu i sve preuzete obveze te priznati svu dodatnu imovinu ili dodatne obveze koje je utvrdio ponovnim pregledom. Nakon toga, stjecatelj je dužan pregledati postupke korištene za mjerenje iznosa koji se prema ovome MSFI-ju priznaju na datum stjecanja po svim sljedećim stavkama:
- a) utvrdivoj stečenoj imovini i utvrdivim preuzetim obvezama
 - b) nekontrolirajućem interesu u stečeniku ako postoji
 - c) kod poslovnog spajanja koje se odvija u fazama, vlasničkom udjelu koji je stjecatelj prethodno imao u stečeniku i
 - d) prenesenoj naknadi za stjecanje.

Cilj ponovnog pregleda jest pobrinuti se da vrijednosti utvrđene mjerenjem pravilno odražavaju naknadu u skladu sa svim informacijama koje su bile dostupne na datum stjecanja.

Prenesena naknada za stjecanje

37. Naknada koja je prenesena za stjecanje u poslovnom spajanju se mjeri po fer vrijednosti, koja se izračunava kao zbroj fer vrijednosti na datum stjecanja imovine koju je stjecatelj prenio, obveza koje je stjecatelj stvorio bivšim vlasnicima te vlasničkih

udjela koje je stjecatelj izdao. (Međutim, svaki dio isplata s temelja dionica koje je dodijelio stjecatelj razmijenjen za isplate s temelja dionica koje je zaposlenima dodijelio stečenik koji je uključen u naknadu prenesenu za stjecanje u poslovnom spajanju se mjeri sukladno točki 30., a ne po fer vrijednosti.). Primjeri mogućih oblika naknada za stjecanje su novčana naknada, ostala imovina, poslovanje ili ovisno društvo stjecatelja, nepredviđena naknada za stjecanje, redovne ili povlaštene dionice, opcije, varanti i udjeli članova u uzajamnim subjektima.

38. Naknada prenesena za stjecanje može uključiti imovinu ili obveze stjecatelja čija knjigovodstvena vrijednost se razlikuje od njihovih fer vrijednosti na datum stjecanja (primjerice, nemonetarna imovina ili poslovanje stjecatelja). Ako je tako, stjecatelj je dužan prenesenu imovinu ili obveze ponovno izmjeriti po njihovim fer vrijednostima na datum stjecanja i priznati iz toga eventualno proizašlu dobit ili gubitak u dobit ili gubitak. Međutim, prenesena imovina ili obveze ponekad nakon poslovnog spajanja ostaju unutar spojenog subjekta (primjerice, zato što je imovina ili su obveze preneseni na stečenika, a ne na njegove bivše vlasnike), te tako stjecatelj nad njima zadržava kontrolu. U toj situaciji je stjecatelj takvu imovinu i takve obveze dužan mjeriti po njihovim knjigovodstvenim iznosima neposredno prije datuma stjecanja i ne smije u dobit ili gubitke priznati nikakvu dobit ni gubitak s naslova imovine ili obveza nad kojima je imao kontrolu prije spajanja i ima je nakon poslovnog spajanja.

Nepredviđena naknada za stjecanje

39. Naknada za stjecanje koju stjecatelj prenosi u zamjenu za stečenika uključuje svako sredstvo ili svaku obvezu koja proizlazi iz sporazuma o nepredviđenoj naknadi za stjecanje (v. t. 37.). Stjecatelj je dužan priznati fer vrijednost nepredviđene naknade za stjecanje na datum stjecanja kao dio naknade za stjecanje prenesen u zamjenu za stečenika.
40. Stjecatelj je dužan obvezu plaćanja nepredviđene naknade za stjecanje klasificirati kao obvezu ili u glavnici, sukladno definicijama vlasničkog instrumenta i financijske obveze iz točke 11. MRS-a 32 - *Financijski instrumenti: prezentiranje* ili drugim primjenjivim MSFI-jevima. Stjecatelj je dužan pravo na povrat naknade prethodno prenesene za stjecanje klasificirati kao imovinu ako su ispunjeni određeni uvjeti. Točka 48. sadrži upute o kasnijem načinu obračunavanja nepredviđene naknade za stjecanje.

Dodatne upute za primjenu stjecanja na određene vrste poslovnih spajanja

Poslovno spajanje koje se odvija u fazama

41. Stjecatelj ponekad stječe kontrolu nad stečnikom u kojem je imao vlasnički udjel neposredno prije datuma stjecanja. Primjerice, dana 31. prosinca 20X1. godine subjekt A drži 35-postotni nekontrolirajući interes u subjektu B. Na isti datum, subjekt A kupuje dodatni udjel u subjektu B u visini 40 posto, čime stječe kontrolu nad subjektom B. U ovom MSFI-ju se takva transakcija naziva poslovnim spajanjem u fazama, ponekad poznata pod nazivom postupno stjecanje.

42. Kod poslovnog spajanja koje se odvija u fazama, stjecatelj je dužan svoj vlasnički udjel koji je prethodno imao u stjecatelju mjeriti po njegovoj fer vrijednosti na datum stjecanja te eventualnu proizašlu dobit, odnosno eventualni proizašli gubitak priznati u dobit ili gubitak. Moguće je da je stjecatelj u prethodnim izvještajnim razdobljima priznavao promjene vrijednosti svog vlasničkog udjela u stečeniku u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti (primjerice zato što je ulaganje bilo klasificirano kao raspoloživo za prodaju). Ako je tako, iznos koji je bio priznat u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti se priznaje po istoj osnovi koja bi vrijedila da je stjecatelj izravno otuđio vlasnički udjel koji je prethodno imao.

Poslovno spajanje bez prijenosa naknade za stjecanje

43. Stjecatelj ponekad stječe kontrolu nad stečenikom bez prijenosa naknade za stjecanje. Na takva spajanja se primjenjuje računovodstvena metoda stjecanja. Među okolnostima koje ukazuju na takvo spajanje su:
- a) stečenik otkupljuje znatan broj vlastitih dionica kako bi postojeći ulagač (stjecatelj) stekao kontrolu
 - b) istječe pravo veta manjinskih vlasnika, koje je prethodno stjecatelja priječilo u tome da kontrolira stečenika u kojem je imao većinu glasačkih prava
 - c) stjecatelj i stečenik su suglasni s udruživanjem svojih poslovanja samo temeljem ugovora. Stjecatelj ne prenosi nikakvu naknadu za stjecanje kontrole nad stečenikom i nema nikakvih vlasničkih udjela u stečeniku, bilo na datum ili prije datuma stjecanja. Među primjerima poslovnih spajanja provedenih samo temeljem ugovora je udruživanje dvaju poslovanja u obliku zavisnog ustroja poznatog pod izvornim nazivom *stapling arrangement* ili osnivanjem dvojno uvrštenog gospodarskog društva (izvorno eng. *dual listed corporation*).
44. U poslovnom spajanju samo temeljem ugovora stjecatelj je dužan vlasnicima stečenika pripisati iznos neto imovine stečenika priznat sukladno ovom MSFI-ju. Drugim riječima, vlasnički udjeli u stečeniku u posjedu drugih strana koje nisu stjecatelj predstavljaju nekontrolirajući interes u financijskim izvještajima stjecatelja nakon spajanja, čak i ako su kao posljedica toga svi vlasnički udjeli u stečeniku pripisani nekontrolirajućem interesu.

Razdoblje mjerenja

45. Ako do kraja izvještajnog razdoblja u kojem je došlo do poslovnog spajanja prvo knjiženje spajanja nije dovršeno, stjecatelj je dužan u svojim financijskim izvještajima iskazati provizorne iznose za stavke koje nisu do kraja obračunate. U razdoblju mjerenja, stjecatelj je dužan retroaktivno uskladiti provizorne iznose koje je priznao na datum stjecanja u skladu sa saznanjima o novim činjenicama i okolnostima koje su postojale na datum stjecanja i koje bi, da je imao saznanja o njima, utjecale na mjerenje iznosa priznatih na taj datum. U razdoblju mjerenja, stjecatelj je također dužan priznati dodatnu imovinu ili dodatne obveze ako je stekao saznanja o novim činjenicama i okolnostima koje su postojale na datum stjecanja i koje bi, da je imao saznanja o njima, imale

za posljedicu priznavanje te imovine, odnosno tih obveza na datum stjecanja. Razdoblje mjerenja prestaje čim stjecatelj stekne informacije koje je tražio o činjenicama i okolnostima koje su postojale na datum stjecanja ili je obaviješten da više informacija nije moguće dobiti. Međutim, razdoblje mjerenja ne smije biti dulje od godinu dana od datuma stjecanja.

46. Razdoblje mjerenja je razdoblje nakon datuma stjecanja tijekom kojeg stjecatelj smije uskladiti provizorne iznose koje je priznao temeljem poslovnog spajanja. Razdoblje mjerenja daje stjecatelju dovoljno vremena da prikupi informacije koje su neophodne za utvrđivanje i mjerenje sljedećih stavki na datum stjecanja u skladu sa zahtjevima ovoga MSFI-ja:
 - a) utvrdive stečene imovine, preuzetih obveza i nekontrolirajućeg interesa u stečeniku
 - b) naknadu prenesenu za stečenika (ili neki drugi iznos korišten u mjerenju goodwilla)
 - c) kod poslovnog spajanja koje se odvija u fazama, vlasnički udjel koji je stjecatelj ranije imao u stečeniku i
 - d) goodwill ili dobit proizašla iz povoljne kupnje.
47. Stjecatelj je dužan razmotriti sve relevantne čimbenike kako bi utvrdio da li bi informacije dobivene nakon datuma stjecanja trebale imati za posljedicu usklađenje priznatih provizornih iznosa ili su one posljedica događaja koji se zbio nakon datuma stjecanja. Relevantni čimbenici uključuju podatke o tome kada su dodatne informacije dobivene i da li je stjecatelj u mogućnosti utvrditi razlog promjene provizornih iznosa. Izgledi su da će informacija dobivena u kratkom roku nakon datuma stjecanja bolje odražavati okolnosti koje su postojale na datum stjecanja nego informacija dobivena nekoliko mjeseci kasnije. Primjerice, prodaja nekog sredstva trećoj strani u kratkom roku nakon datuma stjecanja za iznos koji se znatno razlikuje od njegove provizorne fer vrijednosti utvrđene na taj datum vjerojatno ukazuje na pogrešku u provizornom iznosu, osim ako nije moguće utvrditi događaj koji se zbio u međuvremenu zbog kojeg je došlo do promjene fer vrijednosti.
48. Stjecatelj priznaje povećanje (smanjenje) provizornog iznosa nekog utvrdivog sredstva (utvrdive obveze) kroz smanjenje (povećanje) goodwilla. Međutim, nove informacije dobivene u razdoblju mjerenja mogu ponekad prouzročiti usklađenje provizornog iznosa više sredstava ili obveza. Primjerice, stjecatelj je mogao preuzeti obvezu isplate naknade štete za nesretni slučaj u jednom od objekata stečenika, koja je dijelom ili u cijelosti pokrivena stečnikom policom osiguranja odgovornosti. Ako stjecatelj u razdoblju mjerenja prikupi nove informacije o fer vrijednosti te obveze na datum stjecanja, usklađenje goodwilla uslijed promjene provizornog iznosa s naslova te obveze bi bilo neutralizirano (dijelom ili u cjelini) usklađenjem goodwilla uslijed promjene provizornog iznosa priznatog s naslova potraživanja za naknadu štete od osiguravatelja.
49. U razdoblju mjerenja, stjecatelj je dužan priznati usklađenja provizornih iznosa kao da je knjiženje poslovnog spajanja na datum stjecanja dovršeno. Prema tome, stjecatelj je dužan po potrebi mijenjati usporedne informacije iz prethodnih razdoblja koja su prezentirana u financijskim izvještajima, što uključuje i promjenu učinka

amortizacije materijalne i nematerijalne imovine ili ostalih prihoda priznatih u sklopu dovršenja prvog knjiženja.

50. Nakon kraja razdoblja mjerenja, stjecatelj je dužan provesti promjene u knjiženju poslovnog spajanja samo radi ispravljanja pogreške sukladno MRS-u 8 - *Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške.*

Utvrđivanje sastavnih dijelova transakcije poslovnog spajanja

51. **Stjecatelj i stečenik mogu već imati odnos ili neki drugi sporazum prije početka pregovora o poslovnom spajanju ili mogu tijekom samih pregovora zaključiti sporazum koji je odvojen od samog poslovnog spajanja. Bez obzira na slučaj, stjecatelj je dužan utvrditi sve iznose koji nisu u sklopu onoga što stjecatelj i stečenik (ili njegovi bivši vlasnici) razmjenjuju u poslovnom spajanju, tj. iznose koji nisu sastavni dio zamjene za stečenika. Stjecatelj je dužan u sklopu primjene metode stjecanja priznati samo naknadu prenesenu za stjecanje stečenika te imovinu i obveze koju je stekao, odnosno koje je preuzeo u zamjenu za stečenika. Odvojene transakcije se obračunavaju sukladno relevantnim MSFI-jevima.**
52. Transakcija koju prije samog spajanja zaključuje stjecatelj ili koja se zaključuje u njegovo ime ili prvenstveno u korist stjecatelja ili spojenog subjekta a ne u korist stečenika (ili njegovih bivših vlasnika), je vjerojatno odvojena transakcija. Slijede primjeri odvojenih transakcija na koje se ne primjenjuje metoda stjecanja:
- transakcija temeljem koje se poravnavaju prethodni odnosi između stjecatelja i stečenika
 - transakcija kojom se zaposlenicima ili bivšim vlasnicima stečenika isplaćuju naknade za buduće usluge i
 - transakcija kojom se stečeniku ili njegovim bivšim vlasnicima naknađuju troškovi stjecatelja povezani sa stjecanjem.

Točke B50.-B.62 sadrže povezane upute za primjenu.

Troškovi povezani sa stjecanjem

53. Troškovi povezani sa stjecanjem su troškovi stjecatelja nastali radi provedbe poslovnog spajanja. U njih se ubrajaju naknade savjetnicima, pravicima, računovodama, procjeniteljima vrijednosti i druge profesionalne i konzultantske naknade, opći administrativni troškovi, uključujući troškove vođenja internog odjela za spajanja i pripremanja, kao i troškovi upisivanja te izdavanja dužničkih i vlasničkih vrijednosnica. Stjecatelj je troškove povezane sa stjecanjem dužan obračunati kao rashode u razdobljima u kojima su troškovi nastali i usluge pružene, uz jednu iznimku. Troškovi izdavanja dužničkih ili vlasničkih vrijednosnica se priznaju sukladno MRS-u 32 i MRS-u 39.

Kasnije mjerenje i obračunavanje

54. Općenito, stjecatelj je dužan stečenu imovinu, preuzete ili stvorene obveze te vlasničke instrumente izdane u sklopu poslovnog spajanja mjeriti sukladno drugim MSFI-jevima koji se primjenjuju na te stavke, ovisno o njihovoj prirodi. No, ovaj MSFI sadrži upute o kasnijem mjerenju i obračunavanju sljedeće stečene imovine, preuzetih ili stvorenih obveza te vlasničkih instrumenata izdanih u sklopu poslovnog spajanja:

- a) ponovno stečene imovine
- b) nepredviđenih obveza priznatih na datum stjecanja
- c) imovine s naslova obeštećenja i
- d) nepredviđene naknade za stjecanje.

Točka B63. sadrži povezane upute za primjenu.

Ponovno stečena prava

55. Ponovno stečeno pravo priznato kao nematerijalna imovina se amortizira kroz preostalo ugovorno razdoblje ugovora u kojem je dodijeljeno. Stjecatelj koji kasnije prodaje ponovno stečeno pravo trećoj strani, dužan je knjigovodstveni iznos nematerijalnog sredstva uključiti u utvrđivanje dobiti ili gubitka od prodaje toga prava.

Nepredviđene obveze

56. Nakon prvog priznavanja i do podmirenja, poništenja ili isteka obveze, stjecatelj je dužan nepredviđenu obvezu priznatu u sklopu poslovnog spajanja mjeriti po višem od:

- a) iznosa koji bi bio priznat sukladno MRS-u 37 i
- b) iznosa koji je početno priznat, umanjenog, ako je potrebno, za kumulativnu amortizaciju priznatu sukladno MRS-u 18 - *Prihodi*.

Ovaj zahtjev se ne primjenjuje na ugovore koji se obračunavaju sukladno MRS-u 39.

Imovina s naslova obeštećenja

57. Na kraju svakog sljedećeg izvještajnog razdoblja, stjecatelj je dužan imovinu s naslova obeštećenja koju je priznao na datum stjecanja priznati po istoj osnovi kao i obvezu ili sredstvo koje je predmetom obeštećenja, uz primjenu ugovornih ograničenja toga iznosa i, kod sredstva s naslova obeštećenja koje se kasnije ne mjeri po fer vrijednosti, sukladno najboljoj mogućoj procjeni rukovodstva o naplativosti sredstva s naslova obeštećenja. Stjecatelj je sredstvo s naslova obeštećenja dužan prestati priznavati samo kada sredstvo naplati, proda ili na neki drugi način izgubi pravo na njega.

Nepredviđena naknada za stjecanje

58. Neke promjene fer vrijednosti nepredviđene naknade za stjecanje koje stjecatelj priznaje nakon datuma stjecanja mogu biti posljedica dodatnih saznanja stjecatelja nakon datuma stjecanja o činjenicama i okolnostima koje su postojale na datum stjecanja. Takve promjene su usklađenja unutar razdoblja mjerenja sukladno točkama 45.-49. Međutim, promjene koje su posljedica događaja nakon datuma stjecanja, kao što je postizanje ciljne dobiti, određene cijene dionice ili određenog miljokaza u istraživačko-razvojnem projektu nisu usklađenja unutar razdoblja mjerenja. Stjecatelj je dužan promjene fer vrijednosti nepredviđene naknade za stjecanje koje nisu usklađenja unutar razdoblja mjerenja obračunati kako slijedi:
- a) nepredviđena naknada za stjecanje razvrstana u glavicu se ne mjeri ponovno i njena kasnija namira se knjiži unutar glavnice
 - b) nepredviđena naknada za stjecanje klasificirana kao sredstvo ili obveza koja:
 - i. je financijski instrument i potpada u djelokrug MRS-a 39, mjeri se po fer vrijednosti, uz priznavanje svake proizašle dobiti ili proizašlog gubitka ili u dobit ili gubitak, ili u sklopu ostale sveobuhvatne dobiti sukladno s tim MSFI-jem
 - ii. ne potpada u djelokrug MRS-a 39, obračunava se sukladno s MRS-om 37 ili nekim drugim relevantnim MSFI-jem.

Objavljivanje

59. **Stjecatelj je dužan objaviti informacije koje korisnicima njegovih financijskih izvještaja omogućuju da ocijene prirodu i financijski učinak poslovnog spajanja do kojeg je došlo ili:**
- a) **tijekom tekućeg izvještajnog razdoblja, ili**
 - b) **nakon kraja izvještajnog razdoblja, ali prije nego što je izdavanje financijskih izvještaja odobreno.**
60. Za svrhu navedenu u točki 59., stjecatelj je dužan objaviti informacije navedene u točkama B64.-B66.
61. **Stjecatelj je dužan objaviti informacije koje korisnicima njegovih financijskih izvještaja omogućuju da ocijene financijske učinke usklada priznatih u tekućem razdoblju a odnose se na poslovna spajanja do kojih je došlo u tom razdoblju ili prethodnim izvještajnim razdobljima.**
62. Za svrhu navedenu u točki 61., stjecatelj je dužan objaviti informacije navedene u točki B67.
63. Ako podaci čije objavljivanje nalaže ovaj MSFI ili neki drugi MSFI-jevi ne ispunjavaju svrhu iz točke 59. i 61., stjecatelj je dužan objaviti bilo kakve druge informacije koje su neophodne kako bi svrha bila ispunjena.

Datum stupanja na snagu i prijelazne odredbe

Datum stupanja na snagu

64. Ovaj MSFI se primjenjuje prospektivno na poslovna spajanja s datumom stjecanja na dan ili nakon početka prvog godišnjeg izvještajnog razdoblja koje započinje na dan ili nakon 1. srpnja 2009. godine. Ranija primjena je dopuštena. Međutim, ovaj MSFI se primjenjuje samo na početku godišnjeg izvještajnog razdoblja koje započinje na dan ili nakon 30. lipnja 2007. godine. Ako subjekt ovaj MSFI primijeni prije 1. srpnja 2009. godine, dužan je tu činjenicu i objaviti te istovremeno primijeniti MRS 27 (s izmjenama i dopunama Odbora za međunarodne računovodstvene standarde iz 2008. godine).

Prijelazne odredbe

65. Imovina i obveze proizašli iz poslovnih spajanja s datumom stjecanja koji prethodi primjeni ovoga MSFI-ja se ne usklađuju nakon njegove primjene.
66. Subjekt, kao što je uzajamni subjekt, koji još nije primijenio MSFI 3 i koji je jedno poslovno spajanje ili više njih obračunavao metodom kupnje, dužan je primijeniti prijelazne odredbe iz točke B68. i B69.

Porez na dobit

67. Kod poslovnih spajanja s datumom stjecanja prije primjene ovoga MSFI-ja, stjecatelj je dužan prospektivno primijeniti kriterije iz točke 68. MRS-a 12, s izmjenama i dopunama koje donosi ovaj MSFI. To znači da stjecatelj ne smije usklađivati način obračunavanja prethodnih poslovnih spajanja za prethodno priznate promjene u priznatoj odgođenoj poreznoj imovini. Međutim, od datuma primjene ovoga MSFI-ja, stjecatelj je dužan priznati promjene u priznatoj odgođenoj poreznoj imovini kao usklađenje dobiti ili gubitka (ili, ako je to propisano MRS-om 12, izvan dobiti ili gubitka).

Povlačenje MSFI-ja 3 (iz 2004.)

68. Ovaj MSFI zamjenjuje MSFI 3 - *Poslovna spajanja* izdan 2004. godine.

DODATAK A

Definicije pojmova

Ovaj je dodatak sastavni dio ovog MSFI-ja.

stjecatelj	Poslovanje ili poslovanja u kojima stečenik stječe kontrolu nad poslovnim spajanjima.
stečenik	Subjekt koji stječe kontrolu nad stjecateljem.

datum stjecanja poslovanje	Datum na koji stjecatelj stječe kontrolu nad stečenikom Integrirani skup aktivnosti i imovine provoden i upravljan sa svrhom osiguranja povrata izravno ulagačima ili drugim vlasnicima, članovima ili sudionicima u obliku dividendi, nižih troškova ili drugih ekonomskih koristi.
poslovno spajanje	Transakcija ili drugi događaj kojim stjecatelj stječe kontrolu nad jednim poslovanjem ili više njih. Transakcije koje se ponekad nazivaju „pravo spajanje” ili „spajanje jednakih” su također poslovno spajanje jer je to izraz koji se rabi u ovome MSFI-ju.
nepredviđena naknada	Uobičajeno obveza stjecatelja da dodatnu imovinu ili dodatne vlasničke udjele za stjecanje prenese na bivše vlasnike stečenika u sklopu razmjene za kontrolu nad stečenikom ako dođe do određenih događaja ili ispunjenja određenih uvjeta u budućnosti.
kontrola	Pravo upravljanja financijskim i poslovnim politikama drugog subjekta tako da se ostvari korist od njegovih aktivnosti.
vlasnički udjeli	U ovome MSFI-ju, pojam vlasnički udjeli se koristi u širem značenju i obuhvaća vlasničke udjele subjekata u vlasništvu ulagača te udjele vlasnika, članova ili sudionika u uzajamnim subjektima.
fer vrijednost	Iznos u kojem obaviještene i voljne strane mogu razmijeniti sredstvo ili podmiriti obvezu u transakciji pred pogodbom.
goodwill	Sredstvo koje predstavlja buduće ekonomske koristi koje proizlaze iz ostale imovine stečene poslovnim spajanjem koja nije pojedinačno utvrđena i odvojeno priznata.
utvrdiv	Neko sredstvo je <i>utvrdivo</i> ako je ili: odvojivo, tj. moguće ga je odvojiti ili izdvojiti iz subjekta i prodati, prenijeti, licencirati, dati u najam ili razmijeniti, bilo pojedinačno ili zajedno s povezanim ugovorom, utvrdivim sredstvom ili utvrdivom obvezom bez obzira na to da li subjekt namjerava to učiniti, ili proizlazi iz ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od subjekta i drugih prava i obveza ili ne.
nematerijalna imovina	Utvrdiva nenovčana imovina bez fizičkog obilježja.
uzajamni subjekt	Subjekt koji nije subjekt u vlasništvu ulagača, koji izravno za svoje vlasnike, članove ili sudionike ostvaruje dividende, niže troškove ili druge ekonomske koristi. Primjerice, uzajamno osiguravajuće društvo, kreditna zadruga ili zadružni subjekt su uzajamni subjekti.
nekontrolirajući interes	Vlasnički udjel u ovisnom društvu koji ni posredno ni neposredno ne pripada matici.
vlasnici	Za svrhu ovoga MSFI-ja, izraz vlasnici se koristi u širem značenju i obuhvaća imatelje vlasničkih udjela u subjektima u vlasništvu ulagača te vlasnika ili članova ili sudionika u uzajamnim subjektima .

DODATAK B

Primjena

Ovaj je dodatak sastavni dio ovog MSFI-ja.

Poslovna spajanja subjekata pod zajedničkom kontrolom (primjena točke 2. (C))

- B1. Ovaj MSFI se ne primjenjuje na poslovno spajanje subjekata ili poslovanja pod zajedničkom kontrolom. Poslovno spajanje subjekata ili poslovanja pod zajedničkom kontrolom je poslovno spajanje u kojem su svi subjekti ili sva poslovanja koja se spajaju pod krajnjom kontrolom iste strane ili strana i prije i nakon poslovnog spajanja, a ta kontrola nije privremena.
- B2. Smatra se da skupina pojedinaca ima kontrolu nad nekim subjektom kada, kao posljedica ugovornog sporazuma, imaju skupnu moć upravljanja financijskim i poslovnim politikama toga subjekta kako bi ostvarili koristi od njegovih aktivnosti. Prema tome, poslovno spajanje je izvan djelokruga ovoga MSFI-ja ako ista skupina pojedinaca ima, kao posljedica ugovornog sporazuma, krajnju skupnu moć upravljanja financijskim i poslovnim politikama svakog subjekta koji sudjeluje u spajanju kako bi ostvarila koristi od njihovih aktivnosti, a ta krajnja skupna moć nije prijelazna.
- B3. Subjekt može biti pod kontrolom pojedinca ili skupine pojedinaca koji zajednički djeluju prema ugovornom sporazumu i koji ne moraju podlijegati zahtjevima financijskog izvještavanja MSFI-jeva. Prema tome, nije neophodno da se subjekti koji se spajaju uključuju u iste konsolidirane financijske izvještaje da bi se poslovno spajanje promatralo kao poslovno spajanje subjekata pod zajedničkom kontrolom.
- B4. Visina nekontrolirajućih interesa u svakom subjektu koji se spaja prije i nakon poslovnog spajanja nije relevantna za određivanje da li je riječ o spajanju subjekata pod zajedničkom kontrolom ili ne. Slično tomu, činjenica da je jedno od društava koje se spaja ovisno društvo koje je isključeno iz konsolidiranih financijskih izvještaja nije relevantna za određivanje da li je riječ o spajanju subjekata pod zajedničkom kontrolom ili ne.

Utvrđivanje poslovnog spajanja (primjena točke 3.)

- B5. Ovaj MSFI definira poslovno spajanje kao transakciju ili neki događaj kojim stjecatelj stječe kontrolu nad jednim poslovanjem ili više njih. Stjecatelj može steći kontrolu nad stečenikom na razne načine, primjerice:
- prijenosom novca, novčanih ekvivalenata ili druge imovine (uključujući neto imovinu koja sačinjava poslovanje)
 - stvaranjem obveza
 - izdavanjem vlasničkih udjela
 - davanjem više vrsta naknada ili

- e) bez prijenosa naknade, uključujući prijenos isključivo temeljem ugovora (v. točku 43.)
- B6. Poslovno spajanje može iz raznih pravnih, poreznih ili drugih razloga biti ustrojeno na razne načine, što uključuje, ali nije ograničeno na sljedeće:
- a) jedno poslovanje ili više njih koji postaju ovisna društva stjecatelja ili pravno pripajanje neto imovine jednog poslovanja ili više njih stjecatelju
 - b) jedan subjekt koji se spaja prenosi svoju neto imovinu ili njegovi vlasnici prenose svoje vlasničke udjele na drugi subjekt koji se spaja ili njegove vlasnike
 - c) svi subjekti koji se spajaju prenose svoju neto imovinu ili vlasnici tih subjekata prenose svoje vlasničke udjele na novoosnovan subjekt (što se ponekad naziva transakcijom objedinjavanja) ili
 - d) skupina bivših vlasnika jednog od subjekata koji se spaja stječe kontrolu nad spojenim subjektom.

Definicija poslovanja (primjena točke 3.)

- B7. Poslovanje se sastoji od ulaznih vrijednosti u proces i procesa koji se primjenjuju na ulazne vrijednosti i koji omogućuju stvaranje izlaznih vrijednosti. Iako poslovanja uobičajeno imaju izlazne vrijednosti, oni nisu neophodni da bi integrirani skup udovoljio kriterijima poslovanja. Tri elementa poslovanja su definirana kako slijedi:
- a) **ulazna vrijednost:** svaki ekonomski resurs koji stvara ili ima mogućnost stvarati izlazne vrijednosti kad se na njega primijeni jedan proces ili više njih. Primjeri su dugotrajna imovina (uključujući nematerijalnu imovinu ili pravo korištenja dugotrajne imovine), intelektualno vlasništvo, mogućnost ostvarivanja pristupa neophodnim materijalima ili pravima i zaposleni.
 - b) **proces:** svaki sustav, standard, protokol, konvencija ili pravilo koje, kad je primijenjeno na neku ulaznu vrijednost ili više njih, stvara ili ima sposobnost stvaranja izlaznih vrijednosti. Primjeri su procesi strateškog upravljanja, operativni procesi i procesi upravljanja resursima. Ti su procesi u pravilu dokumentirani, no neophodne procese koji se mogu primijeniti na ulazne vrijednosti radi stvaranja izlaznih vrijednosti može osigurati organizirana radna snaga koja posjeduje potrebne vještine i potrebno iskustvo te postupka prema pravilima i konvencijama (računovodstveni sustavi, sustavi za fakturiranje, obračun plaća i drugi sustavi tipično nisu procesi koji se koriste za stvaranje izlaznih vrijednosti).
 - c) **izlazna vrijednost:** rezultat ulaznih vrijednosti podvrgnutih procesima koji stvaraju ili mogu stvoriti povrat izravno ulagačima ili drugim vlasnicima, članovima ili sudionicima u obliku dividendi, nižih troškova ili drugih ekonomskih koristi.
- B8. Da bi mogao biti provođen i upravljani za utvrđene svrhe, integrirani skup aktivnosti i imovine treba imati dva ključna elementa - ulazne vrijednosti i procese koji se na njih primjenjuju i koji se zajedno koriste ili će se zajedno koristiti za stvaranje izlaznih vrijednosti. Međutim, poslovanje ne mora uključiti sve ulazne vrijednosti ili procese koje prodavatelj koristi u vođenju poslovanja ako su tržišni sudionici

sposobni steći poslovanje i nastaviti proizvoditi izlazne vrijednosti, primjerice, objedinjavanjem poslovanja sa svojim vlastitim ulaznim vrijednostima i procesima.

- B9. Priroda elemenata poslovanja se razlikuje po sektorima i strukturi poslovanja (aktivnosti) nekog subjekta, uključujući fazu razvoja samoga subjekta. Etabilirana poslovanja često imaju različite vrste ulaznih elemenata, procesa i izlaznih vrijednosti, dok nova poslovanja često imaju tek nekoliko ulaznih vrijednosti i procesa i ponekad samo jednu izlaznu vrijednost (proizvod). Gotovo sva poslovanja također imaju i obveze, no poslovanje i ne mora imati obveze.
- B10. Integrirani skup aktivnosti i imovine u fazi razvoja ne mora imati izlazne vrijednosti. Ako ih nema, stjecatelj bi trebao razmotriti druge čimbenike kako bi utvrdio da li je taj skup poslovanje. Ti čimbenici uključuju, ali nisu ograničeni, na to da li:
- je skup započeo planirati glavne aktivnosti
 - skup ima zaposlene, intelektualno vlasništvo i druge ulazne vrijednosti i procese koje bi na njih mogao primijeniti
 - skup primjenjuje plan kako bi proizveo izlazne vrijednosti i
 - će skup biti u mogućnosti ostvariti pristup kupcima koji će kupiti izlazne vrijednosti.

Kod konkretnog integriranog skupa aktivnosti i imovine u razvojnoj fazi ne moraju biti prisutni svi navedeni čimbenici da bi taj skup udovoljio kriterijima poslovanja.

- B11. Postupak utvrđivanja da li je konkretan skup imovine i aktivnosti poslovanje treba se zasnivati na tome da li tržišni sudionik integrirani skup aktivnosti može provoditi i njime upravljati. Prema tome, kod procjenjivanja da li je konkretan skup poslovanje, nije relevantno da li je prodavatelj upravljao skupom kao poslovanjem niti da li stjecatelj namjerava tim skupom upravljati kao poslovanjem.
- B12. Ako ne postoje suprotni dokazi, za određeni skup imovine i aktivnosti u kojem postoji goodwill se pretpostavlja da je poslovanje. Međutim, poslovanje ne mora imati goodwill.

Utvrđivanje stjecatelja (primjena točaka 6. i 7.)

- B13. Stjecatelj - subjekt koji stječe kontrolu nad stečenikom - se utvrđuje primjenom uputa iz MRS-a 27 - *Konsolidirani i odvojeni financijski izvještaji*. Ako je došlo do poslovnog spajanja, ali primjenom uputa iz MRS-a 27 nije moguće jasno utvrditi koji od subjekata koji se spajaju je stjecatelj, razmatraju se čimbenici iz točaka B14.-B18.
- B14. Kod poslovnog spajanja koje se realizira prvenstveno prijenosom novca ili druge imovine, ili stvaranjem obveza, obično je stjecatelj onaj subjekt koji prenosi novac ili drugu imovinu, ili koji stvara obveze.
- B15. Kod poslovnog spajanja koje se realizira prvenstveno razmjenom vlasničkih udjela, obično je stjecatelj onaj subjekt koji izdaje vlasničke udjele. Međutim, u nekim poslovnim spajanjima, koja su poznata pod nazivom „obrnuto stjecanje”, subjekt koji izdaje vlasničke udjele je stečenik. Upute koje se odnose na obrnuto stjecanje su navedene u točkama B19.-B27. Kod utvrđivanja stjecatelja u poslovnom spajanju

realiziranom razmjenom vlasničkih udjela obvezno se razmatraju i drugi relevantni čimbenici i okolnosti, uključujući:

- a) *relativna glasačka prava u spojenom subjektu nakon poslovnog spajanja* - Stjecatelj je obično subjekt koji se spaja/subjekt čiji vlasnici kao skupina zadržavaju ili dobivaju najveći dio glasačkih prava u spojenom subjektu. Prilikom utvrđivanja koja skupina vlasnika zadržava ili dobiva najveći dio glasačkih prava, subjekt je dužan razmotriti postojanje eventualnih neuobičajenih ili posebnih glasačkih aranžmana i opcija, varanta ili konvertibilnih vrijednosnica.
 - b) *postojanje većeg manjinskog udjela u glasačkim pravima u spojenom subjektu ako ni jedan drugi vlasnik ni organizirana skupina vlasnika nema značajan udjel u glasačkim pravima* - Stjecatelj je obično subjekt koji se spaja čiji jedan vlasnik ili organizirana skupina vlasnika drži najveći manjinski udjel u glasačkim pravima u spojenom subjektu.
 - c) *sastav upravnog tijela spojenog društva* - Stjecatelj je obično subjekt koji se spaja čiji vlasnici imaju mogućnost izabrati, imenovati ili razriješiti većinu članova upravnog tijela spojenog subjekta.
 - d) *sastav višeg rukovodstva spojenog društva* - Stjecatelj je obično subjekt koji se spaja čije (bivše) rukovodstvo prevladava nad rukovodstvom spojenog subjekta.
 - e) *uvjeti razmjene vlasničkih udjela* - Stjecatelj je obično subjekt koji se spaja i koji plaća premiju na fer vrijednost prije spajanja vlasničkih udjela drugog subjekta ili subjekata koji se spajaju.
- B16. Stjecatelj je obično subjekt koji se spaja čija relativna veličina (mjerena, primjerice, imovinom, prihodima ili dobiti) je znatno veća od veličina drugog subjekta ili drugih subjekata koji se spajaju.
- B17. Utvrđivanje stjecatelja u poslovnom spajanju više od dvaju subjekata uključuje i analizu, među ostalim, kako bi se utvrdilo koji od subjekata koji se spajaju je pokrenuo spajanje, kao i relativnu veličinu subjekata koji se spajaju.
- B18. Nov subjekt osnovan radi provedbe poslovnog spajanja nije nužno stjecatelj. Ako je nov subjekt osnovan radi izdavanja vlasničkih udjela s ciljem provedbe poslovnog spajanja, jedan od subjekata koji se spajaju i koji je postojao prije poslovnog spajanja se utvrđuje kao stjecatelj, uz primjenu uputa iz točaka B13.-B17. Nasuprot tome, novi subjekt koji prenosi novac ili drugu imovinu, ili stvara obveze kao naknadu može biti stjecatelj.

Obrnuto stjecanje

- B19. Do obrnutog stjecanja dolazi kada je subjekt koji izdaje vrijednosnice (zakonski stjecatelj) utvrđen za računovodstvene svrhe na temelju uputa iz točaka B13.-B18. Subjekt čiji vlasnički udjeli se stječu (zakonski stečenik) mora za računovodstvene svrhe biti stjecatelj kako bi se transakcija mogla smatrati obrnutim stjecanjem. Primjerice, do obrnutog stjecanja ponekad dolazi kada privatni subjekt želi postati javni subjekt, ali ne želi registrirati svoje dionice. Da bi to ostvario, privatni subjekt s javnim subjektom zaključuje sporazum kojim javni subjekt preuzima njegove vlasničke udjele u zamjenu za vlasničke udjele u javnom subjektu. U ovome primjeru, javni subjekt je **zakonski stjecatelj** jer je izdao svoje vlasničke udjele, a privatni subjekt

je **zakonski stečenik** jer su njegovi vlasnički udjeli stečeni. Međutim, primjenom uputa iz točaka B13.-B18.

- a) javni subjekt se utvrđuje kao **stečenik** za računovodstvene svrhe (**računovodstveni stečenik**), a
- b) privatni subjekt se utvrđuje kao **stjecatelj** za računovodstvene svrhe (**računovodstveni stjecatelj**).

Računovodstveni stečenik mora udovoljiti definiciji poslovanja da bi transakcija mogla biti obračunata kao obrnuto stjecanje i primjenjuju se sva načela priznavanja i mjerenja u ovome MSFI-ju, uključujući zahtjev da se prizna goodwill.

Mjerenje prenesene naknade za stjecanje

- B20. U obrnutom stjecanju, računovodstveni stjecatelj obično ne daje naknadu za stečenika. Umjesto toga, računovodstveni stečenik obično izdaje svoje vlasničke udjele vlasnicima računovodstvenog stjecatelja. Sukladno tomu, fer vrijednost naknade za stjecanje na dan stjecanja koju računovodstveni stjecatelj prenosi u zamjenu za svoj udjel u računovodstvenom stečeniku se temelji na broju vlasničkih udjela koje bi zakonsko ovisno društvo trebalo izdati kako bi vlasnicima zakonske matice dalo isti postotak udjela u vlasništvu spojenog subjekta koji nastaje obrnutim stjecanjem. Fer vrijednost tako izračunatih vlasničkih udjela se može koristiti kao fer vrijednost naknade prenesene u zamjenu za stečenika.

Priprema i prezentiranje konsolidiranih financijskih izvještaja

- B21. Konsolidirani financijski izvještaji sastavljeni nakon obrnutog stjecanja se izdaju pod imenom zakonske matice (računovodstvenog stečenika), ali se u bilješkama opisuju kao nastavak financijskih izvještaja zakonskog ovisnog društva (računovodstvenog stjecatelja), uz jednu uskladu, a to je retroaktivno usklađenje obračuna temeljnog kapitala računovodstvenog stjecatelja radi prikaza temeljnog kapitala računovodstvenog stečenika. Usklada je potrebna kako bi se prikazao kapital zakonske matice (računovodstvenog stečenika). Usporedne informacije prezentirane u konsolidiranim financijskim izvještajima se također retroaktivno usklađuju kako bi odrazile temeljni kapital zakonske matice (računovodstvenog stečenika).
- B22. Budući da su konsolidirani financijski izvještaji nastavak na financijske izvještaje zakonskog ovisnog društva, osim u dijelu koji se odnosi na njegovu strukturu kapitala, konsolidirani financijski izvještaji predočavaju:
- a) imovinu i obveze zakonskog ovisnog društva (računovodstvenog stjecatelja) priznate i mjerene u njihovim knjigovodstvenim iznosima prije spajanja
 - b) imovinu i obveze zakonske matice (računovodstvenog stečenika) priznate i mjerene sukladno ovome MSFI-ju.
 - c) zadržanu dobit i druge iznose iskazane u glavnici zakonskog ovisnog društva (računovodstvenog stjecatelja) prije poslovnog spajanja
 - d) iznos priznat u konsolidiranim financijskim izvještajima kao izdani vlasnički udjel dobiven pribiranjem izdanog vlasničkog udjela zakonskog ovisnog društva (računovodstvenog stjecatelja) neposredno prije poslovnog spajanja fer

vrijednosti zakonske matice (računovodstvenog stjecatelja) utvrđenoj sukladno ovome MSFI-ju. Međutim, ta struktura kapitala (tj. broj i vrsta izdanih vlasničkih udjela) odražava strukturu kapitala zakonske matice (računovodstvenog stečenika), uključujući vlasničke udjele koje je zakonska matica izdala kako bi provela spajanje. Sukladno tomu, struktura kapitala zakonskog ovisnog društva (računovodstvenog stjecatelja) se prepravljiva koristeći omjer zamjene utvrđen u ugovoru o pripajanju kako bi se prikazao broj dionica, tj. udjela koje je zakonska matica (računovodstveni stečenik) izdala u sklopu obrnutog stjecanja.

- e) razmjeran udjel nekontrolirajućih interesa u knjigovodstvenim iznosima zadržane dobiti i drugih vlasničkih udjela prije spajanja u ovisnom društvu (računovodstvenom stjecatelju) kako je navedeno u točkama B23. i B24.

Nekontrolirajući interes

- B23. U obrnutom stjecanju, neki vlasnici zakonskog stečenika (računovodstvenog stjecatelja) ne moraju razmijeniti svoje vlasničke udjele za vlasničke udjele u zakonskoj matici (računovodstvenom stečeniku). S tim vlasnicima se u konsolidiranim financijskim izvještajima nakon obrnutog stjecanja postupa kao s nekontrolirajućim interesima. Razlog tomu je što vlasnici zakonskog stečenika koji ne razmjenjuju svoje vlasničke udjele za vlasničke udjele zakonskog stjecatelja imaju svoj udjel samo u rezultatima i neto imovini zakonskog stečenika, a ne u rezultatima i neto imovini spojenog subjekta. Nasuprot tome, premda je zakonski stjecatelj stečenik za računovodstvene svrhe, vlasnici zakonskog stjecatelja imaju udjel u rezultatu i neto imovini spojenog subjekta.
- B24. Imovina i obveze zakonskog stečenika se mjere i priznaju u konsolidiranim financijskim izvještajima u knjigovodstvenim iznosima prije spajanja (v. t. B22. a)). Prema tome, u obrnutom spajanju, nekontrolirajući interes odražava razmjeran interes nekontrolirajućih dioničara u knjigovodstvenim iznosima neto imovine zakonskog stečenika prije spajanja, čak i ako su nekontrolirajući interes u drugim transakcijama stjecanja mjereni po fer vrijednosti na datum stjecanja.

Zarada po dionici

- B25. Kako je navedeno u točki B22.d), struktura kapitala u konsolidiranim financijskim izvještajima nakon obrnutog stjecanja odražava strukturu kapitala zakonskog stjecatelja (računovodstvenog stečenika), uključujući vlasničke udjele koje je izdao zakonski stjecatelj kako bi proveo poslovno spajanje.
- B26. Kod izračunavanja prosječnog ponderiranog broja redovnih dionica (nazivnik u razlomku kojim se izračunava zarada po dionici) tijekom razdoblja u kojem je došlo do obrnutog stjecanja:
 - a) broj redovnih dionica na početku toga razdoblja do datuma stjecanja se izračunava na temelju prosječnog ponderiranog broja redovnih dionica zakonskog stečenika (računovodstveni stjecatelj) u razdoblju koji se množi omjerom zamjene utvrđenim u ugovoru o stjecanju i

- b) broj redovnih dionica od datuma stjecanja do kraja toga razdoblja je stvaran broj redovnih dionica zakonskog stjecatelja (računovodstvenog stečenika) u tom razdoblju.
- B27. Osnovna zarada po dionici za svako usporedno razdoblje prije datuma stjecanja koje je prikazano u konsolidiranim financijskim izvještajima nakon obrnutog stjecanja se izračunava na način da se:
- a) dobit ili gubitak zakonskog stečenika koji pripada redovnim dioničarima u svakom tom razdoblju podijeli
 - b) prosječnim ponderiranim brojem redovnih dionica zakonskog stečenika u prethodnim razdobljima pomnoženim omjerom zamjene koji je utvrđen u ugovoru o stjecanju.

Priznavanje pojedinačne stečene imovine i pojedinačnih preuzetih obveza (primjena točaka 10.-13.)

Poslovni najmovi

- B28. Stjecatelj ne smije priznati imovinu ni obveze koje se odnose na poslovni najam u kojem je stečenik korisnik najma, osim ako to nije obavezan sukladno točkama B29. i B30.
- B29. Stjecatelj je dužan utvrditi da li su uvjeti svakog poslovnog najma u kojima je stečenik korisnik najma povoljni ili nepovoljni. Stjecatelj je dužan priznati nematerijalno sredstvo ako su uvjeti poslovnog najma povoljni u odnosu na tržišne i obvezu ako su uvjeti nepovoljni u odnosu na tržišne. U točki B42. su navedene upute za mjerenje fer vrijednosti na datum stjecanja imovine koja je predmetom poslovnog najma u kojem je stečenik korisnik najma.
- B30. Utvrdivo nematerijalno sredstvo može biti povezano s poslovnim najmom i dokaz u prilog sredstvu može biti spremnost tržišnih sudionika da plate cijenu za najam čak i ako je najam po tržišnim uvjetima. Primjerice, najam ulaza u zračnoj luci ili prostora u atraktivnom trgovačkom objektu može omogućiti ulazak na tržište ili druge buduće ekonomske koristi koje potpadaju pod definiciju utvrdive nematerijalne imovine, primjerice odnos s kupcem. U toj situaciji, stjecatelj je dužan priznati povezanu utvrdivu nematerijalnu imovinu sukladno točki B31.

Nematerijalna imovina

- B31. Stjecatelj je dužan priznati, odvojeno od goodwilla, utvrdivu nematerijalnu imovinu stečenu poslovnim spajanjem. Nematerijalna imovina je utvrdiva ako ispunjava kriterij odvojivosti ili kriterij ugovorno-pravne osnove.
- B32. Nematerijalno sredstvo koje ispunjava kriterij ugovorno-pravne osnove je utvrdivo, čak i ako samo sredstvo nije prenosivo ili odvojivo od stečenika ili drugih prava i obveza. Primjerice:
- a) stečenik koristi proizvodni objekt temeljem poslovnog najma po uvjetima koji su povoljni u odnosu na tržišne. Uvjetima najma je izričito zabranjen prijenos najma (bilo prodajom ili davanjem u podnajam). Iznos u kojem su uvjeti najma

povoljni u usporedbi s uvjetima tekućih transakcija na tržištu koje uključuju iste ili slične stavke, je nematerijalno sredstvo koje ispunjava kriterij ugovorno-pravne osnove radi odvojenog priznavanja od goodwilla, čak i ako stjecatelj ugovor o najmu ne smije prodati niti ga na neki drugi način prenijeti.

- b) stečenik je vlasnik nuklearne elektrane i njome upravlja. Dozvola za upravljanje nuklearnom elektranom je nematerijalno sredstvo koje ispunjava kriterij ugovorno-pravne osnove za priznavanje odvojeno od goodwilla, čak i ako ga stjecatelj ne smije prodati niti prenijeti odvojeno od same elektrane. Stjecatelj fer vrijednost dozvole za upravljanje elektranom i fer vrijednost nuklearne elektrane može za svrhu financijskog izvještavanja priznati kao jedno sredstvo ako ta dva sredstva imaju sličan vijek uporabe.
 - c) stečenik je vlasnik tehnološkog patenta. Za patent je dao drugima licenciju za ekskluzivno korištenje izvan domaćeg tržišta u zamjenu za određeni postotak budućih prihoda od prodaje u inozemstvu. I tehnološki patent, i povezani ugovor o licenciji ispunjavaju ugovorno-pravni kriterij za odvojeno priznavanje od goodwilla, čak i ako prodaja ili razmjena patenta odvojeno od povezanog ugovora o licenciji ne bi bila izvediva.
- B33. Kriterij odvojivosti znači da je stečeno nematerijalno sredstvo moguće izdvojiti ili odvojiti od stečenika te prodati, prenijeti, licencirati, dati u zakup ili razmijeniti, pojedinačno ili zajedno s povezanim ugovorom, utvrdivim sredstvom ili utvrdivom obvezom. Nematerijalno sredstvo koje bi stjecatelj mogao prodati, licencirati ili na neki drugi način razmijeniti za neku drugu vrijednost ispunjava kriterij odvojivosti, čak i ako stjecatelj nema namjeru to sredstvo prodati, licencirati ili ga na neki drugi način razmijeniti. Stečeno nematerijalno sredstvo ispunjava kriterij odvojivosti ako postoji dokaz o transakcijama razmjene te vrste imovine ili slične imovine, čak i ako transakcije nisu česte te bez obzira na to da li stjecatelj sudjeluje u njima. Primjerice, popis kupaca ili pretplatnika je često predmet licenciranja, te stoga ispunjavaju kriterij odvojivosti. Čak i ako stečenik vjeruje da njegovi popisi klijenata imaju obilježja različita od drugih popisa klijenata, sama činjenica da su popisi kupaca često predmetom licenciranja općenito znači da stečeni popis kupaca ispunjava kriterij odvojivosti. No, popis kupaca stečen poslovnim spajanjem ne bi ispunio kriterij odvojivosti ako je subjektu odredbama o čuvanju tajnosti ili nekog drugog ugovora zabranjeno da informacije o svojim kupcima prodaje, daje u najam ili razmjenjuje na neki drugi način.
- B34. Nematerijalno sredstvo koje nije pojedinačno odvojivo od stečenika ili spojenog subjekta ispunjava kriterij odvojivosti ako je odvojivo zajedno s povezanim ugovorom, utvrdivim sredstvom ili utvrdivom obvezom. Primjerice:
- a) tržišni sudionici razmjenjuju obveze s naslova depozita i povezanu nematerijalnu imovinu koja je odnos s depozitarima u zapaženoj transakciji razmjene. Prema tome, stjecatelj bi trebao nematerijalnu imovinu u obliku odnosa s depozitarom priznati odvojeno od goodwilla.
 - b) Stečenik je vlasnik registriranog trgovačkog žiga i dokumentiranih, ali ne i patentiranih tehničkih znanja koja se koriste u proizvodnji proizvoda označenog trgovačkim žigom. Da bi prenio vlasništvo nad trgovačkim žigom, vlasnik također mora prenijeti sve drugo što je nužno novom vlasniku kako bi proizveo

proizvod ili uslugu koji, odnosno koja se neće razlikovati od onih koje je proizvedio prethodni vlasnik. Budući da nepatentirana tehnička znanja moraju biti odvojena od stečenika ili spojenog subjekta i prodana ako se prodaje s njima povezan trgovački žig, ona ispunjavaju kriterij odvojivosti.

Ponovno stečena prava

- B35. U sklopu poslovnog spajanja, stjecatelj može ponovno steći pravo na uporabu svoje priznate ili nepriznate imovine koje je prethodno dao stečeniku. Primjeri takvih prava su pravo na korištenje trgovačkog imena stjecatelja temeljem ugovora o franšizi ili pravo na korištenje stjecateljeve tehnologije temeljem licencnog ugovora o tehnologiji. Ponovno stečeno pravo je utvrdiva nematerijalna imovina koju stjecatelj priznaje odvojeno od goodwilla. Upute za mjerenje ponovno stečenog prava su navedene u točki 29., a upute o kasnijem načinu obračunavanja ponovno stečenog prava u točki 55.
- B36. Ako su uvjeti ugovora temeljem kojeg proizlazi ponovno stečeno pravo povoljni ili nepovoljni u odnosu na uvjete koji vrijede u tekućim tržišnim transakcijama istim ili sličnim predmetima, stjecatelj je dužan priznati dobit ili gubitak od namire. Upute za mjerenje dobiti ili gubitka od namire su navedene u točki B52.

Okupljena radna snaga i drugi predmeti koji nisu utvrdivi

- B37. Stjecatelj uračunava u goodwill vrijednost stečenog nematerijalnog sredstva koje nije utvrdivo na datum stjecanja. Primjerice, stjecatelj može pripisati vrijednost postojanju okupljene radne snage, što je postojeći skup zaposlenih koji stjecatelju omogućuje da nastavi voditi stečeno poslovanje od datuma stjecanja. Okupljena radna snaga ne predstavlja intelektualni kapital stručne radne snage - (često specijaliziranih) znanja i iskustava koje zaposlenici stečenika ulažu u svoja radna mjesta. Budući da okupljena radna snaga nije utvrdivo sredstvo koje treba priznati odvojeno od goodwilla, svaka vrijednost koja joj je pripisana se uračunava u goodwill.
- B38. Stjecatelj u goodwill također uračunava svaku vrijednost pripisanu stavkama koje na datum stjecanja nisu prihvatljive kao imovina. Primjerice, stjecatelj može pripisati vrijednost potencijalnim ugovorima oko kojih su na datum stjecanja u tijeku pregovori između stečenika i izglednih novih kupaca. Budući da potencijalni ugovori sami po sebi nisu imovina na datum stjecanja, stjecatelj iz ne priznaje odvojeno od goodwilla. Stjecatelj ne bi kasnije trebao reklasificirati vrijednost tih ugovora iz goodwilla zbog događaja koji uslijede nakon datuma stjecanja. Međutim, stjecatelj bi trebao procijeniti činjenice i okolnosti događaja koji su se zbili u kratkom roku nakon stjecanja kako bi utvrdio da li je na datum stjecanja postojala nematerijalna imovina koja se priznaje odvojeno.
- B39. Nakon početnog priznavanja, stjecatelj obračunava nematerijalnu imovinu stečenu poslovnim spajanjem sukladno odredbama MRS-a 38 - *Nematerijalna imovina*. Međutim, kako je opisano u točki 3. MRS-a 38, način obračunavanja neke stečene nematerijalne imovine nakon prvog priznavanja propisuju drugi MSFI-jevi.
- B40. Primjenom kriterija utvrdivosti se utvrđuje da li se neko nematerijalno sredstvo priznaje odvojeno od goodwilla. Međutim, ti kriteriji nisu ni uputa za mjerenje fer

vrijednosti nematerijalnog sredstva niti ograničavaju pretpostavke korištene u procjeni fer vrijednosti nematerijalnog sredstva. Primjerice, stjecatelj bi kod mjerenja fer vrijednosti. uzeo u obzir pretpostavke koje bi razmatrali sudionici na tržištu, kao što su očekivano obnavljanje ugovora u budućnosti. Nije neophodno da samo obnavljanje ugovora ispuni kriterije utvrdivosti. (Međutim, valja pogledati točku 29. koja propisuje iznimku od načela mjerenja fer vrijednosti ponovno stečenih prava u poslovnom spajanju). U točkama 36. i 37. MRS-a 38 su navedene upute kako odrediti da li nematerijalna imovina treba biti objedinjena u jedan obračunski konto s drugom nematerijalnom ili materijalnom imovinom.

Mjerenje fer vrijednosti određene utvrdive imovine i nekontrolirajućeg interesa u stečeniku (primjena točke 18. i 19.)

Imovina s neizvjesnim novčanim tokovima (ispravak vrijednosti)

- B41. Stjecatelj na dan stjecanja ne smije priznati odvojeni ispravak vrijednosti za imovinu stečenu poslovnim spajanjem koja je mjerena po fer vrijednosti na datum spajanja jer su u fer vrijednost uključeni učinci neizvjesnosti budućih novčanih tokova. Primjerice, budući da ovaj MSFI propisuje da stečena potraživanja, uključujući dane zajmove, mjeri po fer vrijednosti na datum stjecanja, stjecatelj ne priznaje odvojeni ispravak vrijednosti za ugovorene novčane priljeve koje na taj datum smatra nenaplativim.
- B42. Kod mjerenja fer vrijednost na datum stjecanja neke imovine kao što je zgrada ili patent i koji je predmetom poslovnog najma u kojemu je stečenik davatelj najma, stjecatelj uzima u obzir uvjete najma. Drugim riječima, ako su uvjeti poslovnog najma u usporedbi s tržišnim uvjetima bilo povoljni ili nepovoljni, stjecatelj ne priznaje odvojeno sredstvo, odnosno odvojenu obvezu kako je to propisano u točkom B29. za najmove u kojima je stečenik davatelj najma.

Imovina koju stjecatelj ne namjerava koristiti ili koju namjerava koristiti drukčije od drugih sudionika na tržištu

- B43. Zbog konkurentnosti ili iz drugih razloga, stjecatelj ne mora imati namjeru da stečeno sredstvo, primjerice nematerijalno sredstvo koje proizlazi iz razvoja i istraživanja, ili ga namjerava koristiti na način koji se razlikuje od načina na koji bi ga koristili drugi sudionici na tržištu. Unatoč tome, stjecatelj je dužan takvo sredstvo mjeriti po fer vrijednosti utvrđenoj sukladno načinu na koji ga koriste drugi sudionici na tržištu.

Nekontrolirajući interes u stečeniku

- B44. Ovaj MSFI dopušta stjecatelju da nekontrolirajući interes u stečeniku mjeri po njevoj fer vrijednosti na datum stjecanja. Ponekad će stjecatelj biti u mogućnosti utvrditi fer vrijednost na datum stjecanja nekontrolirajućeg interesa na temelju cijena vlasničkih udjela koje kotiraju na aktivnom tržištu a koje nisu u posjedu stjecatelja. Međutim, u drugim situacijama je moguće da tržišna cijena vlasničkih udjela ne bude dostupne. U om slučaju, stjecatelj fer vrijednost nekontrolirajućeg interesa koristi primjenom drugih metoda vrednovanja.

- B45. Fer vrijednosti stjecateljevog udjela u stečeniku i fer vrijednost nekontrolirajućeg interesa po dionici se mogu razlikovati. Glavna razlika će se vjerojatno biti u tome što će u fer vrijednost po dionici stjecateljevog nekontrolirajućeg interesa u stečeniku biti uključena kontrolna premija ili, obrnuto, diskont zbog nepostojanja kontrole (koji se naziva i diskont za manjinski udjel).

Mjerenje goodwilla ili dobiti od povoljne kupnje

Mjerenje fer vrijednosti na datum stjecanja stjecateljevog udjela u stečeniku primjenom metoda vrednovanja (primjena točke 33.)

- B46. U poslovnom spajanju provedenom bez prijenosa naknade, stjecatelj mora fer vrijednost na datum stjecanja svog udjela u stečeniku zamijeniti fer vrijednošću prenesene naknade kako bi izmjerio goodwill ili dobit od povoljne kupnje (v. t. 32.-34.). Stjecatelj bi fer vrijednost na datum stjecanja svog udjela trebao odrediti primjenom jedne metode vrednovanja ili više njih koje su primjerene u danim okolnostima i za primjenu kojih postoji dovoljno podataka. Ako se koristi više metoda vrednovanja, stjecatelj bi trebao ocijeniti rezultate dobivene njihovom primjenom, uzimajući u obzir relevantnost i pouzdanost ulaznih vrijednosti koje je koristio te dostupnost podataka.

Posebna razmatranja u primjeni metode stjecanja na spajanje uzajamnih subjekata (primjena točke 33.)

- B47. Kod spajanja dvaju uzajamnih subjekata, moguće je pouzdanije izmjeriti fer vrijednost glavnice ili udjela člana u stečeniku (ili fer vrijednost stečenika) nego fer vrijednost udjela članova koje je prenio stjecatelj. U toj situaciji, točka 33. propisuje da stjecatelj iznos goodwilla odredi koristeći fer vrijednost stečnikovog vlasničkog udjela na datum stjecanja umjesto fer vrijednosti na datum stjecanja stjecateljevog vlasničkog udjela prenesenog kao naknadu. Nadalje, stjecatelj je kod poslovnog spajanja uzajamnih subjekata dužan u svojim financijskim izvještajima stečnikovu neto imovinu priznati kao izravno povećanje kapitala ili glavnice, a ne kao povećanje zadržane dobiti, što je u skladu s načinom na koji druge vrste subjekata primjenjuju metodu stjecanja.
- B48. Premda u mnogočemu slični drugim poslovnim subjektima, uzajamni subjekti imaju razlikovna obilježja koja prvenstveno proizlaze iz toga što su njihovi članovi istovremeno i klijenti i vlasnici. Članovi uzajamnih subjekata u pravilu očekuju koristi od svog članstva, najčešće u obliku nižih naknada za robu ili usluge ili podjelu dobiti članovima. Dobit svakog člana se često raspodjeljuje na temelju vrijednosti poslova koje je član obavljao s uzajamnim subjektom tijekom godine.
- B49. U mjerenje fer vrijednosti uzajamnog subjekta treba uključiti pretpostavke koje bi sudionici na tržištu izveli o budućim koristima članova, kao i druge relevantne pretpostavke sudionika na tržištu o uzajamnom subjektu. Primjerice, za određivanje fer vrijednosti uzajamnih subjekata je moguće primijeniti model procijenjenih novčanih tokova. Novčani tokovi koji bi bili ulazni podatak modela bi se trebali temeljiti na očekivanim novčanim tokovima uzajamnog subjekta, za koje je vjerojatno da bi

odražavali sniženja temeljem koristi koje uživaju članovi, kao što su niže naknade zaračunate za robu i usluge.

Utvrđivanje sastavnog dijela transakcije poslovnog spajanja (primjena točaka 51. i 52.)

- B50. Kako bi utvrdio da li je neka transakcija sastavni dio razmjene za stečenika ili odvojena od poslovnog spajanja, stjecatelj bi trebao razmotriti sljedeće čimbenike, koji nisu ni međusobno isključivi ni pojedinačno konkluzivni:
- a) **razlozi transakcije** - Razumijevanje razloga iz kojih su strane koje sudjeluju u spajanju (stjecatelj i stečenik te njihovi vlasnici, direktori i rukovoditelji - i njihovi zastupnici) zaključile određenu transakciju ili određeni sporazum može pružiti uvid smislu da li je transakcija dio prenesene naknade i stečene imovine ili preuzetih obveza. Primjerice, ako je neka transakcija ustrojena prvenstveno u korist stjecatelja ili spojenog subjekta, a ne prvenstveno u korist stečenika ili njegovih bivših vlasnika prije spajanja, taj dio plaćene cijene za transakciju (te sva povezana imovina ili sve povezane obveze) vjerojatno neće biti sastavni dio razmjene za stečenika. Sukladno tomu, stjecatelj bi taj dio obračunao odvojeno od poslovnog spajanja.
 - b) **tko je inicirao transakciju** - Shvaćanje tko je pokrenuo transakciju može također pružiti uvid u smislu da li je transakcija sastavni dio razmjene za stečenika. Primjerice, transakcija ili neki drugi događaj kojeg je inicirao stjecatelj može biti zaključena radi pribavljanja budućih ekonomskih koristi stjecatelju ili spojenom subjektu uz male ili nikakve koristi za stečenika ili njegove bivše vlasnike prije spajanja. S druge strane, manja je vjerojatnost da će transakcija ili sporazum koji je inicirao stečenik ili su ih inicirali njegovi bivši vlasnici biti korisna za stjecatelja ili spojeni subjekt i veći su izgledi da je će biti sastavni dio transakcije poslovnog spajanja.
 - c) **vrijeme transakcije** - Vrijeme transakcije također može pružiti uvid u to da li je ona dio razmjene za stečenika. Primjerice, transakcija između stjecatelja i stečenika koja se odvija tijekom pregovora o uvjetima poslovnog spajanja može biti zaključena u svjetlu razmatranja poslovnog spajanja radi ostvarivanja budućih ekonomskih koristi za stjecatelja ili spojeni subjekt. Ako je tako, izgledi su da stečenik ili njegovi bivši vlasnici prije poslovnog spajanja ostvare male ili nikakve koristi od same transakcije, izuzev koristi koje ostvaruju u sklopu spojenog subjekta.

Efektivno poravnanje ranijeg odnosa između stjecatelja i stečenika u poslovnom spajanju (primjena točke 52.a)

- B51. Stjecatelj i stečenik mogu imati odnos koji je postojao prije nego što su okončali poslovno spajanje, koji se ovdje spominje kao raniji odnos. Raniji odnos između stjecatelja i stečenika može biti ugovorni (primjerice, odnos dobavljač–kupac ili davatelj i primatelj licencije) ili neugovorni (primjerice, tužitelj i tuženik).

B52. Ako se poslovnim spajanjem efektivno poravnava raniji odnos, stjecatelj priznaje dobit ili gubitak mjeren kako slijedi:

- a) ako je raniji odnos neugovoran (kao što je sudska parnica), po fer vrijednosti
- b) ako je raniji odnos ugovoran, u iznosu nižem od i) i ii):
 - i. iznosa u kojem je ugovor povoljan ili nepovoljan sa stajališta stjecatelja u usporedbi s uvjetima tekućih transakcija na tržištu koje uključuju iste ili slične stavke. (Nepovoljan ugovor je ugovor koji je nepovoljan u odnosu na trenutačne tržišne uvjete. On nije nužno štetan ugovor po kojem neizbježni troškovi ispunjenja ugovornih obveza premašuju ekonomske koristi koje se očekuju od ugovora).
 - ii. iznosa određenih ugovornim odredbama koje reguliraju poravnanje na koje se druga ugovorna strana u odnosu na koju je ugovor nepovoljan može pozvati.

Ako je (ii) niže od (i), razlika se obračunava u sklopu računovodstva poslovnog spajanja.

Iznos priznate dobiti ili priznatog gubitka može dijelom ovisiti o tome je li stjecatelj prethodno priznao povezano sredstvo ili povezanu obvezu, tako da se iskazana dobit ili iskazani gubitak mogu razlikovati od rezultata dobivenog primjenom gore navedenih zahtjeva.

B53. Raniji odnos može biti ugovor koji je stjecatelj priznao kao ponovno stečeno pravo. Ako ugovor sadrži uvjete koji su povoljni li nepovoljni u odnosu na cijene u tekućim transakcijama na tržištu koje uključuju iste ili slične stavke, stjecatelj priznaje dobit ili gubitak s naslova efektivnog poravnanja ugovora odvojeno od poslovnog spajanja, mjereno sukladno točki B52.

Sporazumi koji se odnose na nepredviđene isplate zaposlenima ili dioničarima kao prodavateljima (primjena točke 52.b)

B54. Ovisi li sporazumi o nepredviđenim isplatama zaposlenima ili dioničarima kao prodavateljima o naknadi za stjecanje u poslovnom spajanju ili su odvojene transakcije, ovisi o prirodi samog sporazuma. Razumijevanje razloga iz kojih ugovor o stjecanju sadrži odredbu o nepredviđenim plaćanjima, o tome tko je potaknu takav sporazum i kada su ga strane zaključile može biti od pomoći kod ocjenjivanja prirode samog sporazuma.

B55. Ako nije jasno je li sporazum o isplatama zaposlenima ili dioničarima kao prodavateljima sastavni dio razmjene za stečenika ili je transakcija odvojena od poslovnog spajanja, stjecatelj bi trebao razmotriti sljedeće:

- a) *neprekinuti radni odnos* — Uvjeti nastavka radnog odnosa s dioničarima kao prodavateljima koji postaju ključni zaposlenici može ukazivati na to da je u suštini riječ o sporazumu o nepredviđenoj naknadi za stjecanje. Važni uvjeti za nastavak radnog odnosa mogu biti ugrađeni u ugovor o radu, ugovor o stjecanju ili neki drugi akt. Sporazum o nepredviđenoj naknadi za stjecanje kojim isplate automatski bivaju izgubljene za slučaj prestanka radnog odnosa predstavlja nagradu za rad nakon spajanja. Sporazumi u kojima na nepredviđene isplate ne utječe prestanak radnog odnosa su dodatna naknada za stjecanje, a ne naknada za rad.

- b) *Trajanje neprekinutog radnog odnosa* — Ako se traženo razdoblje radnog odnosa podudara s razdobljem isplate nepredviđene naknade za stjecanje ili je dulje od njega, onda ta činjenica može ukazivati na to da su nepredviđene isplate u suštini naknada za rad.
- c) *Razina naknade za rad*— Situacije u kojima su naknade za rad zaposlenima, osim naknada za stjecanje, na realnoj razini u usporedbi s onima drugih ključnih zaposlenika u spojenom subjektu mogu ukazivati na to da su nepredviđene isplate dodatna naknada za stjecanje, a ne naknada za rad.
- d) *Inkrementalne isplate zaposlenima* — Ako dioničari kao prodavatelji koji ne postaju zaposlenici prime niže nepredviđene naknade po dionici od onih koje primaju dioničari kao prodavatelji koji postaju zaposlenici spojenog društva, onda ta činjenica može ukazivati na to da je inkrementalan iznos nepredviđenih isplata dioničarima kao prodavateljima koji postaju zaposlenici naknada za rad.
- e) *Broj dionica u vlasništvu* — Relativan broj dionica u vlasništvu dioničara kao prodavatelja koji ostaju na ključnim radnim mjestima može ukazivati na sporazum koji je u biti sporazum o nepredviđenoj naknadi za stjecanje. Primjerice, ako dioničari kao prodavatelji koji su vlasnici gotovo svih dionica u stečeniku ostaju na ključnim radnim mjestima, onda ta činjenica može ukazivati na to da je predmetni sporazum u biti sporazum o podjeli dobiti radi isplate nagrade za rad nakon spajanja. S druge strane, ako su dioničari kao prodavatelji koji ostaju na ključnim mjestima bili vlasnici tek manjeg broja dionica stečenika i svi dioničari kao prodavatelji primaju isti iznos nepredviđene naknade za stjecanje po dionici, onda ta činjenica može ukazivati na to da su nepredviđene isplate dodatna naknada za stjecanje. Vlasnički udjeli prije spajanja u vlasništvu strana koje su povezane s dioničarima kao prodavateljima koji ostaju na ključnim radnim mjestima, kao što su članovi obitelji, također valja uzeti u obzir.
- f) *Povezanost s procjenom vrijednosti* — Ako je inicijalna naknada za stjecanje prenesena na datum stjecanja temeljena na donjoj granici raspona utvrđenog u sklopu procjene vrijednosti stečenika i ako se formula za nepredviđene isplate odnosi na taj pristup procjene vrijednosti, onda ta činjenica može sugerirati da su nepredviđene isplate dodatna naknada za stjecanje. S druge strane, ako je formula za nepredviđene isplate podudarna s prethodnim sporazumima o podjeli dobiti, onda ta činjenica može ukazivati na to da je suština takvog sporazuma isplatiti nagradu za rad.
- g) *Formula za određivanje naknade za stjecanje* — Formula koja se koristi za utvrđivanje nepredviđene isplate može biti od pomoći prilikom utvrđivanja suštine sporazuma. Primjerice, ako je nepredviđena isplata utvrđena na temelju nekog pokazatelja dobiti, to može ukazivati na to da je obveza nepredviđena naknada za stjecanje u sklopu poslovnog spajanja te da je formula namijenjena određivanju ili potvrđivanju vrijednosti stečenika. Nasuprot tome, nepredviđena isplata koja je određeni postotak dobiti može ukazivati na to da je obveza prema zaposlenima sporazum o podjeli dobiti kao naknada zaposlenima za pružene usluge.
- h) *Ostali ugovori i ostala problematika* — Uvjeti ostalih ugovora s dioničarima koji su prodavatelji (kao što su ugovori o zabrani natjecanja, ugovori koji trebaju biti do kraja ispunjeni, konzultantski ugovori i ugovori o najmu nekretnina) te

oporezivanje nepredviđenih isplata porezom na dobit mogu ukazivati na to da su nepredviđene isplate povezane s nečim drugim a ne s naknadom za stjecanje stečenika. Primjerice, u vezi sa spajanjem, stjecatelj može sa značajnim dioničarom koji je prodavatelj zaključiti sporazum o najmu nekretnina. Ako su zakupnine utvrđene u ugovoru o najmu znatno niže od tržišnih, neke ili sve nepredviđene isplate davatelju najma (dioničaru kao prodavatelju) temeljem odvojenog sporazuma o nepredviđenim isplatama mogu, u suštini, biti plaćanja za korištene nekretnine u najmu koje bi stjecatelj trebao priznati odvojeno u svojim financijskim izvještajima nakon spajanja. Nasuprot tome, ako je ugovorom o najmu utvrđeno da je plaćanje najma za nekretnine u najmu u skladu s tržišnim uvjetima, sporazum o nepredviđenim isplatama dioničaru kao prodavatelju može biti nepredviđena naknada za stjecanje u sklopu poslovnog spajanja.

Zamjena isplata s temelja dionica koje je omogućio stjecatelj za isplate dodijeljene zaposlenicima stečenika (primjena točke 52. (b))

B56. Stjecatelj može zamijeniti dodijeljena prava na isplatu s temelja dionica (zamjenske dodjele) za prava koja su dodijeljena zaposlenicima stečenika. Razmjena dioničkih opcija ili drugih dodijeljenih prava na isplatu s temelja dionica u vezi s poslovnim spajanjem se obračunava kao izmjena dodijeljenih prava na isplatu s temelja dionica sukladno MSFI-ju 2 - *Isplate s temelja dionica*. Ako je stjecatelj obavezan zamijeniti prava koja je dodijelio stečenik, u mjerenje naknade za stjecanje prenesene u sklopu poslovnog spajanja se obvezno uključuje cijeli ili dio tržišno utemeljenih pokazatelja zamjenskih dodjela stjecatelja. Stjecatelj je dužan zamijeniti prava koja je dodijelio stečenik ako je stečenik ili su njegovi zaposleni sposobni provesti zamjenu. Primjerice, u smislu primjene ovoga zahtjeva, stjecatelj je dužan zamijeniti prava koja je dodijelio stečenik ako je zamjena propisana:

- a) uvjetima ugovora o stjecanju
- b) uvjetima pod kojima je stečenik dao prava ili
- c) mjerodavnim zakonima ili propisima.

U nekim situacijama, prava koja je dodijelio stečenik mogu isteći kao posljedica poslovnog spajanja. Ako stjecatelj takva dodijeljena prava zamjenjuje premda nije dužan to učiniti, cijeli tržišno utemeljeni pokazatelj zamjenskih dodjela se u financijskim izvještajima nakon spajanja priznaje kao trošak nagrade. To znači da se u mjerenje naknade za stjecanje prenesene u sklopu poslovnog spajanja ne uključuje ni jedan tržišno utemeljeni pokazatelj takvih dodjela.

B57. Kako bi odredio dio zamjenske dodjele koja je sastavni dio naknade za stjecanje prenesene za stečenika te dio koji je nagrada za uslugu nakon spajanja, stjecatelj je dužan i svoje zamjenske dodjele i dodjele stečenika na datum stjecanja mjeriti sukladno MSFI-ju 2. Dio tržišno utemeljenog pokazatelja zamjenske dodjele koji je sastavni dio naknade prenesene u zamjenu za stečenika je jednak dijelu dodjela stečenika koje se odnose na usluge prije spajanja.

B58. Dio zamjenske dodjele koji se odnosi na usluge prije spajanja je tržišno utemeljeni pokazatelj dodjela stečenika pomnožen omjerom dijela proteklog razdoblja za

stjecanje prava u odnosu na ukupno razdoblje za stjecanje prava ili izvorno razdoblje za stjecanje prava koja je dodijelio stečenik. Razdoblje stjecanja prava je razdoblje u kojem trebaju biti ispunjeni svi utvrđeni uvjeti stjecanja prava. Uvjeti za stjecanje prava su definirani u MSFI-ju 2.

- B59. Dio zamjenskih dodjela kod kojeg uvjeti za stjecanje prava još nisu ispunjeni i koji se odnosi na usluge nakon spajanja, te se stoga u financijskim izvještajima nakon spajanja priznaje kao trošak naknade za rad, je jednak ukupnom tržišno utemeljenom pokazatelju zamjenske dodjele umanjenom za iznos koji se odnosi na uslugu prije spajanja. Prema tome, stjecatelj svaki višak tržišno utemeljenog pokazatelja zamjenski dodijeljenih prava iznad tržišno utemeljenog pokazatelja prava koja je dodijelio stečenik pripisuje usluzi, tj. radu nakon poslovnog spajanja i priznaje ga u financijskim izvještajima nakon poslovnog spajanja kao trošak naknade za rad. Stjecatelj je dužan dio zamjenske dodjele pripisati radu nakon spajanja ako je tim dijelom propisan rad nakon spajanja, bez obzira na to da li su zaposleni prije datuma stjecanja pružili sve usluge koje su trebali pružiti kako bi bili ispunjeni uvjeti za stjecanje prava koja je dodijelio stečenik.
- B60. Dio zamjenske dodjele kod kojeg uvjeti za stjecanje prava još nisu ispunjeni i koji se odnosi na usluge prije spajanja, kao i dio koji se odnosi na usluge nakon spajanja odražavaju najbolju moguću procjenu broja zamjenskih dodjela za koje se očekuje da će biti ispunjeni uvjeti za stjecanje prava. Primjerice, ako je tržišno utemeljeni pokazatelj dijela zamjenske dodjele koji se odnosi na uslugu prije spajanja 100 NJ i stjecatelj očekuje da će biti ispunjeni uvjeti za stjecanje prava na samo 95 posto dodijeljenih prava, iznos uključen u naknadu za stjecanje prenesenu u sklopu poslovnog spajanja je 95 NJ. Promjene u procjeni broja zamjenskih dodjela kod kojih se očekuje da će uvjeti stjecanja prava biti ispunjeni se odražavaju na trošak naknade za rad u razdobljima u kojima dolazi do promjene ili gubitka prava - ne kao usklada naknade za stjecanje prenesene u sklopu poslovnog spajanja. Slično tomu, učinci drugih događaja nakon datuma stjecanja, kao što su izmjene ili konačan ishod dodijeljenih prava s uvjetima uspješnosti, obračunavaju se sukladno MSFI-ju 2 kako bi se utvrdio trošak naknade za rad u razdoblju nastanka događaja.
- B61. Isti zahtjevi koji se odnose na utvrđivanje dijela zamjenske dodjele koji treba pripisati uslugama prije spajanja i uslugama poslije spajanja vrijede bez obzira na to da li je zamjenska dodjela sukladno odredbama MSFI-ja 2 klasificirana kao obveza ili vlasnički instrument. Sve promjene tržišno utemeljenog pokazatelja dodjela razvrstanih u obveze do kojih je došlo nakon datuma stjecanja i povezani učinci koji se odnose na porez na dobit se priznaju u financijskim izvještajima stjecatelja nakon spajanja u razdoblju (razdobljima) u kojima je došlo do promjene.
- B62. Porezni učinci zamjenski dodijeljenih prava za isplate s temelja dionica se priznaju sukladno odredbama MRS-a 12 - *Porezi na dobit*.

Ostali MSFI koji sadrže upute za kasnije mjerenje i obračunavanje (primjena točke 54.)

- B63. Među ostalim MSFI-jevima koji sadrže upute za kasnije mjerenje i obračunavanje imovine stečene i obveza preuzetih poslovnim spajanjem su i:

- a) MRS 38, koji propisuje način obračunavanja utvrdive nematerijalne imovine stečene poslovnim spajanjem. Stjecatelj vrednuje goodwill u iznosu priznatom na datum stjecanja umanjenom za kumulativne gubitke zbog umanjenja vrijednosti. Način obračunavanja gubitaka uslijed umanjenja vrijednosti je propisan MRS-om 36 - *Umanjenje imovine*.
- b) MSFI 4 - *Ugovori o osiguranju*, koji sadrži upute za kasnije obračunavanje ugovora o osiguranju stečenog poslovnim spajanjem.
- c) MRS 12, koji propisuje kasniji način obračunavanja odgođene porezne imovine (uključujući nepriznatu odgođenu poreznu imovinu) i odgođenih poreznih obveza stečenih poslovnim spajanjem.
- d) MSFI 2, koji sadrži upute o kasnijem mjerenju i obračunavanju dijela zamjen-skih isplata s temelja dionica koje je izdao stjecatelj i koji se odnosi na buduće usluge zaposlenih.
- e) MRS 27 (s izmjenama i dopunama Odbora za međunarodne računovodstvene standarde iz 2008.), koji sadrži upute o načinu obračunavanja promjena vlasničkog udjela matice u ovisnom društvu nakon stjecanja kontrole.

Objavljivanje (primjena točaka 59. i 61.)

- B64. Radi postizanja cilja iz točke 59., stjecatelj je dužan o svakom poslovnom spajanju do kojeg je došlo u izvještajnom razdoblju objaviti sljedeće informacije:
- a) naziv i opis stečenika
 - b) datum stjecanja
 - c) postotak stečenih udjela s pravom glasa
 - d) glavne razloge za poslovno spajanje i opis načina na koji je stjecatelj stekao kontrolu nad stečnikom
 - e) kvalitativan opis faktora koji sačinjavaju priznati goodwill, kao što su sinergije koje se očekuju od spajanja poslovanja stečenika i stjecatelja, nematerijalna imovina koja nije prihvatljiva za odvojeno priznavanje ili drugi faktori
 - f) fer vrijednost na datum stjecanja ukupne prenesene naknade za stjecanje i fer vrijednost na datum stjecanja svake značajnije kategorije naknade za stjecanje, kao što je:
 - g) novac
 - i. druga materijalna ili nematerijalna imovina, uključujući poslovni subjekt ili ovisno društvo stjecatelja
 - ii. nastale obveze, primjerice obveza s naslova nepredviđene naknade za stjecanje i
 - iii. vlasnički udjeli stjecatelja, uključujući broj izdanih instrumenata ili udjela ili onih koji se mogu izdati te metodu za utvrđivanje fer vrijednosti tih instrumenata ili udjela
 - h) o sporazumima koji se odnose na nepredviđenu naknadu za stjecanje i imovinu s naslova obeštećenja:
 - i. iznos priznat na datum stjecanja

- ii. opis sporazuma i osnovu za utvrđivanje iznosa za plaćanje te
 - iii. procjenu raspona rezultata (nediskontirano) ili, ako raspon nije moguće procijeniti, tu činjenicu, zajedno s razlozima iz kojih raspon nije moguće procijeniti. Ako je najveći iznos plaćanja neograničen, stjecatelj je dužan tu činjenicu objaviti.
- i) o stečenim potraživanjima:
 - i. fer vrijednost potraživanja
 - ii. bruto ugovorene iznose potraživanja i
 - iii. najbolju moguću procjenu ugovornih novčanih tokova na datum stjecanja za koje se ne očekuje da će biti naplaćeni.

Navedene podatke treba objaviti po glavnim kategorijama potraživanja, kao što su zajmovi, izravni financijski najmovi i druge kategorije potraživanja.

- j) iznose priznate na datum stjecanja po svakoj većoj kategoriji stečene imovine i preuzetih obveza
- k) o svakoj nepredviđenoj obvezi priznatoj sukladno točki 23., informacije propisane točkom 85. MRS-a 37 - *Rezerviranja, nepredviđene obveze i nepredviđena imovina*. Ako nepredviđena obveza nije priznata zbog toga što njenu fer vrijednost nije moguće pouzdano odrediti, stjecatelj je dužan objaviti:
 - i. informacije propisane u točki 86. MRS-a 37 i
 - ii. razloge iz kojih obvezu nije moguće pouzdano izmjeriti.
- l) ukupan iznos goodwilla za koji se očekuje da će biti porezno odbitna stavka.
- m) o transakcijama koje se priznaju odvojeno od stjecanja imovine i preuzimanja obveza u poslovnom spajanju sukladno točki 51.:
 - i. opis svake transakcije
 - ii. način na koji je stjecatelj obračunao svaku transakciju
 - iii. iznose priznate po svakoj transakciji te stavke u financijskim izvještajima unutar kojih je svaki od tih iznosa priznat te
 - iv. ako je transakcija efektivno poravnanje ranijeg odnosa, metodu korištenu za utvrđivanje iznosa poravnanja
- n) objavljivanje transakcija koje se odvojeno iskazuju sukladno stavku (l) uključuje iznos troškova povezanih sa spajanjem i odvojeno troškova priznatih kao rashod te stavki u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u sklopu kojih su ti troškovi priznati. Obvezno se objavljuju i iznos troškova izdavanja koji nije priznat kao rashod te način njihovog priznavanja.
- o) kod povoljne kupnje (v. t. 34.-36.):
 - i. iznos svake dobiti priznate sukladno točki 34. te stavku u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u sklopu koje je dobit priznata i
 - ii. opis razloga zbog kojih je u transakciji ostvarena dobit.
- p) o svakom poslovnom spajanju u kojem stjecatelj u stečeniku na datum stjecanja ima vlasnički udjel manji od 100%:

- i. iznos nekontrolirajućeg interesa u stečeniku priznat na datum mjerenja te osnovu mjerenja toga iznosa i
 - ii. za svaki nekontrolirajući interes u stečeniku mjeren po fer vrijednosti, metode vrednovanja i ključne ulazne vrijednosti u model korištene za određivanje te vrijednosti
- q) u poslovnom spajanju provedenom u fazama:
- i. fer vrijednost na datum stjecanja vlasničkog udjela stjecatelja u stečeniku neposredno prije datuma stjecanja i
 - ii. iznos dobiti ili gubitka priznatog kao posljedica svodenja vlasničkog udjela stjecatelja u stečeniku prije poslovnog spajanja na fer vrijednost (v. t. 42.) i stavku u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti unutar koje je ta dobit, odnosno taj gubitak priznat.
- r) sljedeće informacije:
- i. iznos prihoda te dobiti ili gubitka stečenika od datuma stjecanja koji je uključen u konsolidirani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti izvještajnog razdoblja i
 - ii. prihode te dobit ili gubitak spojenog subjekta u tekućem izvještajnom razdoblju kao da je datum stjecanja svih poslovnih spajanja tijekom godine datum početka godišnjeg izvještajnog razdoblja.

Ako je objavljivanje bilo koje informacije iz ovoga stavka neizvedivo, stjecatelj je dužan objaviti tu činjenicu i obrazložiti zašto je objavljivanje neizvedivo. U ovome MSFI-ju se izraz „neizvedivo” koristi u istom značenju kao i u MRS-u 8 - *Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške*.

- B65. O pojedinačnim poslovnim spajanjima tijekom izvještajnog razdoblja koja skupno nisu materijalno značajna, stjecatelj je dužan objaviti objedinjene informacije propisane u točkama B64. (e)-(r).
- B66. Ako je datum poslovnog spajanja nakon kraja izvještajnog razdoblja ali prije nego što je odobreno izdavanje financijskih izvještaja, stjecatelj je dužan objaviti informacije propisane točkom B64., osim ako je prvo knjiženje poslovnog spajanja u vrijeme odobrenja izdavanja financijskih izvještaja nedovršeno. U takvoj situaciji, stjecatelj je dužan opisati podatke koje nije mogao objaviti i razloge nemogućnosti njihovog objavljivanja.
- B67. Radi postizanja cilja iz točke 61., stjecatelj je dužan o svakom materijalno značajnom poslovnom spajanju ili ukupno za pojedinačno nematerijalno značajna poslovna spajanja koja su skupno materijalno značajna objaviti sljedeće informacije:
- a) ako je prvo knjiženje poslovnog spajanja nedovršeno (v. t. 45.), o pojedinoj imovini, obvezama, nekontrolirajućim interesima ili stavkama naknade za stjecanje te iznosima priznatim u financijskim izvještajima o poslovnom spajanju koji su stoga tek provizorno utvrđeni:
 - i. razloge iz kojih prvo knjiženje poslovnog spajanja nije dovršeno
 - ii. imovinu, obveze, vlasničke udjele ili stavke naknade za stjecanje prvo knjiženje kojih nije dovršeno i

- iii. prirodu i iznos usklađenja u razdoblju mjerenja priznatih u izvještajnom razdoblju u skladu s točkom 49.
- b) za svako izvještajno razdoblje nakon datuma stjecanja do trenutka u kojem subjekt naplati, proda ili na neki drugi način izgubi pravo na sredstvo s naslova nepredviđene naknade za stjecanje ili podmiri obvezu s naslova nepredviđene naknade za stjecanje ili u kojem je ta obveza poništena ili je istekla:
 - i. sve promjene priznatih iznosa, uključujući sve razlike proizašle iz namire
 - ii. sve promjene u rasponu rezultata (nediskontiranog) te razloge promjena
 - iii. metode vrednovanja i glavne ulazne vrijednosti u modelu korištene za utvrđivanje nepredviđene naknade za stjecanje.
- c) za nepredviđene obveze priznate u sklopu poslovnog spajanja stjecatelj je dužan za svaku kategoriju rezerviranja objaviti informacije propisane točkama 84. i 85. MRS-a 37.
- d) uskladu knjigovodstvenog iznosa goodwilla na početku i na kraju izvještajnog razdoblja, uz odvojen prikaz:
 - i. bruto iznosa i kumulativnih gubitaka zbog umanjenja na početku izvještajnog razdoblja
 - ii. dodatan goodwill priznat tijekom izvještajnog razdoblja, osim goodwilla uključenog u skupinu za otuđenje koja, prilikom stjecanja, ispunjava kriterije za klasifikaciju u portfelj namijenjen prodaji sukladno MSFI-ju 5 - *Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i ukinuti dijelovi poslovanja*
 - iii. usklađenja proizašla iz kasnijeg priznavanja odgođene porezne imovine tijekom izvještajnog razdoblja u skladu s točkom 67.
 - iv. goodwill uključen u skupinu za otuđenje klasificiranu u portfelj namijenjen prodaji sukladno MSFI-ju 5 te goodwill koji se prestao priznavati tijekom izvještajnog razdoblja i koji prethodno nije bio uključen u skupinu za otuđenje klasificiranu u portfelj namijenjen prodaji
 - v. gubitke uslijed umanjenja vrijednosti priznate tijekom izvještajnog razdoblja sukladno MRS-u 36 (pored ovog zahtjeva, MRS 36 nalaže objavljivanje informacija o nadoknadivom iznosu i umanjenju goodwilla)
 - vi. neto tečajne razlike nastale tijekom izvještajnog razdoblja, sukladno MRS-u 21 - *Učinci promjena tečajeva stranih valuta*
 - vii. sve druge promjene knjigovodstvenog iznosa tijekom razdoblja
 - viii. bruto iznos i kumulativne gubitke uslijed umanjenja vrijednosti na kraju izvještajnog razdoblja.
- e) iznos i obrazloženje dobiti ili gubitka priznatog u tekućem razdoblju koji se i:
 - i. odnosi na utvrdivu imovinu ili preuzete obveze stečenu, odnosno preuzete poslovnim spajanjem koje je provedeno u tekućem ili prethodnom izvještajnom razdoblju i
 - ii. je takvog razmjera, vrste ili učestalosti da je njihovo objavljivanje relevantno za razumijevanje financijskih izvještaja spojenog subjekta.

Prijelazne odredbe za poslovna spajanja u kojima sudjeluju samo subjekti s uzajamnim udjelima ili samo ona temeljem ugovora (primjena točke 66.)

- B68. Točka 64. propisuje da se ovaj MSFI primjenjuje prospektivno na poslovna spajanja s datumom stjecanja na dan ili nakon početka prvog godišnjeg izvještajnog razdoblja koje započinje na dan ili nakon 1. srpnja 2009. godine. Dopuštena je njegova ranija primjena. Međutim, subjekt je dužan ovaj MSFI primijeniti samo na početku godišnjeg izvještajnog razdoblja koje započinje na dan ili nakon 30. lipnja 2007. godine. Ako subjekt ovaj MSFI primijeni prije njegovog datuma stupanja na snagu, dužan je objaviti tu činjenicu te istovremeno primijeniti MRS 27 (s izmjenama i dopunama Odbora za međunarodne računovodstvene standarde iz 2008.).
- B69. Zahtjev za prospektivnom primjenom ovoga MSFI-ja ima sljedeći utjecaj na poslovno spajanje u kojem sudjeluju samo subjekti s uzajamnim udjelima ili onome samo temeljem ugovora ako je datum stjecanja kod poslovnog spajanja prethodio primjeni ovoga MSFI-ja:
- a) *klasifikacija* — subjekt je dužan prethodno spajanje klasificirati u skladu sa svojim prethodnim računovodstvenim politikama koje je primjenjivao na poslovna spajanja.
 - b) *Prethodno priznati goodwill* — na početku prvog godišnjeg razdoblja u kojem se primjenjuje ovaj MSFI, knjigovodstveni iznos goodwilla proizašlog iz ranijeg poslovnog spajanja je njegov knjigovodstveni iznos na dan utvrđen sukladno prethodnim računovodstvenim politikama subjekta. Kod određivanja tog iznosa, subjekt je dužan eliminirati knjigovodstveni iznos kumulativne amortizacije goodwilla te pripadajuće smanjenje goodwilla, bez drugih usklađenja knjigovodstvenog iznosa goodwilla.
 - c) *Goodwill ranije priznat kao umanjenje glavnice* — Moguće je da je kod subjekta uslijed primjene prethodnih računovodstvenih politika nastao goodwill iz ranijih poslovnih spajanja koji je priznat kao umanjenje glavnice. U takvoj situaciji, subjekt ne smije priznati goodwill kao imovinu na početku prvog godišnjeg razdoblja u kojem se primjenjuje ovaj MSFI. Nadalje, prilikom otuđenja cijelog ili dijela poslovanja na koji se goodwill odnosi ili umanjenja vrijednosti jedinice koja stvara novac a na koju se goodwill odnosi, subjekt ne smije ni jedan dio takvog goodwilla priznati u dobit ili gubitak.
 - d) *Kasnije obračunavanje goodwilla* — Od početka prvog godišnjeg razdoblja u kojem se primjenjuje ovaj MSFI, subjekt je dužan prestati amortizirati goodwill nastao iz ranijih poslovnih spajanja i podvrgavati ga testu umanjenja sukladno MRS-u 36.
 - e) *Prethodno priznat negativan goodwill* — Moguće je da je subjekt koji je ranije poslovno spajanje obračunavao primjenom metode kupnje priznao odgođeno odobrenje temeljem viška svog udjela u neto fer vrijednosti utvrdive imovine i utvrdivih obveza stečenika iznad troška toga udjela (što se ponekad naziva negativan goodwill). Ako je tako, subjekt je dužan prestati priznavati knjigovodstveni iznos odgođenog odobrenja na početku prvog godišnjeg razdoblja u kojem se primjenjuje ovaj MSFI, zajedno s pripadajućim usklađenjem početnog stanja zadržane dobiti na taj datum.